

1 utorak, 19.9.2006.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženik je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 9.00h

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.

7 Izvolite sestati.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro.

9 Gospodine Whiting, želite nešto da kažete, ako se ne varam?

10 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, ukratko, a odnosi se na

11 jučerašnji podnesak odbrane u vezi preispitane procene vremena za svedoke.

12 Tužilaštvo ima više problema u vezi s time i mislim da se to jednostavno

13 može rešiti, ukoliko odbrana podnese podnesak u kojem traži dozvolu Veća da

14 svedoke predočava po 89(F) ili 92bis.

15 Ja bih sada rekao da je odbrana predložila, a znam da je to na poziv

16 Veća i u mnogočemu je to primereno, ali odbrana sada predlaže da 18 svedoka

17 bude dovedeno, posredstvom Pravila 89(F) - a možda sad, zapravo, važi

18 pravilo 92ter - a pet svedoka po 92bis, što je ukupno 23 svedoka, što je,

19 takoreći, pola svedoka odbrane.

20 Tužilaštvo je zabrinuto jer, pod jedan, mi smo dobili obavest,

21 odnosno, odbrana... da odbrana podnese podnesak sa svim izjavama svih 23

22 svedoka koji treba da budu uvršteni posredstvom 89(F) i 92bis, a da onda

23 tužilaštvo kaže koji je stav tužilaštva po tome i Veće donese odluku.

24 Na taj način bi bilo rešeno više problema koje mi imamo. Pod jedan,

25

26

27

28

29

30

1 mi ćemo morati biti blagovremeno obavješteni, moraćemo da imamo blagovremeno
2 izjave, kako bismo mogli da se pripremimo za unakrsno ispitivanje svedoka. A
3 to znači ne samo jedan dan unapred, već makar nedelju dana.

4 Zatim, pod dva, a to je i najvažnije, mi smatramo da možda u izjavama
5 ima stvari o kojima bi trebalo da se govori *viva voce*. Novo Pravilo 92ter -
6 što je, u suštini, eksplicitno Pravilo 89(F) - dopušta, po nahođenju Veća,
7 da iskazi koji se tiču dela i ponašanja optuženog budu predloženi posredstvom
8 Pravila 89(F).

9 Međutim, ja ne mogu sada sa sigurnošću da kažem bez da vidim izjave,
10 ali je moguće da ćemo mi, kao tužilaštvo, zauzeti stav da bilo koji iskaz
11 koji se tiče ključnih dela i ponašanja optuženog ili iskazi koji se tiču
12 suštinskih pitanja u ovom predmetu treba da budu predloženi *viva voce*.

13 Po našem mišljenju, bilo bi veoma čudno da - nakon što smo imali
14 brojne svedoke koji su duže vremena svedočili, a da nisu ni pomenuli ime
15 gospodina Martića tokom glavnog ispitivanja - bilo bi veoma čudno da imamo
16 ključne dokaze o delima i ponašanju optuženog i o događajima koji su od
17 suštinske važnosti za ovaj predmet, da to bude predloženo u izjavi na papiru.
18 To odgovara tome da odbrana, zapravo, samo sugestivno navodi svedoka tokom
19 glavnog ispitivanja, jer svedok na papiru samo kaže: Pa da, slažem se sa
20 tim. Dakle, to nije pravo svedočenje i mi bismo želeli da se napravi razlika
21 i da se identifikuju delovi iskaza koji su od ključne važnosti i koji
22 trebaju biti predloženi *viva voce*.

1 A kako bi se to uradilo, kako bismo videli da li je 89(F) primereno
2 ili 92bis, mora da se podnese podnesak sa sva ova 23 svedoka navedena i da
3 se tužilaštvu i Veću dostave izjave i da se to uradi blagovremeno.

4 I, naposljetku, kad je reč o vremenu koje odbrana ima za unakrsno
5 ispitivanje ovih svedoka, smatramo - ispravka prevodioca: vreme koje je
6 odbrana odredila za unakrsno ispitivanje ovih svedoka očigledno nije
7 primereno. Kad je reč o 18 izjava po 89(F), nama je dozvoljeno manje od tri
8 sata po svedoku, kako kaže odbrana. Ukoliko izjava koja je uvrštena po 89(F)
9 se odnosi na čitav niz pitanja i tema, svakako će nam biti potrebno više od
10 tri sata za unakrsno ispitivanje takvog svedoka. I to je još nešto što nas
11 brine, ali, naravno, to se može odlučiti tek kada budemo imali izjave u
12 rukama.

13 Tako da tražimo od Veća da odredi datum sa odbranom za podnošenje
14 njihovog podneska, kako bi se oni osvrnuli na svih ovih 23 svedoka, kako bi
15 se ovo odgovarajuće uradilo i kako bi se primenila pravila iz Pravilnika i
16 kako bi mogla da se donese pravična odluka.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Whiting.
18 Pretresno veće nije nameravalo da pokrene neka od pitanja koja ste Vi sada
19 pokrenuli sa odbranom - ispravka prevodioca: je planiralo da pokrene neka od
20 pitanja koja ste sada pokrenuli sa odbranom.

21 No, čini se da Vi, u suštini, kažete: Ne, ne, ne, nemojte ići po
22 89(F) i 92bis, jer želimo da ti ljudi svedoče viva voce po ključnim
23 pitanjima, a odbrana je želela da oni budu predočeni pod 92bis. Odnosno, mi
24 smo nastojali da odbrana njih predoči pod 92bis.

1 Svakako da će neki od tih svedoka doći na unakrsno ispitivanje i mi
2 imamo odluku koja je bila doneta, u kojoj kažemo: svedoci dolaze po 92bis,
3 dolaze i odmah će biti unakrsno ispitivani, bez dodatnog glavnog
4 ispitivanja, zbog one zabune kad dolazi kod uvodnog sugestivnog ispitivanja,
5 tako da sati određeni za 92bis trebalo bi da u potpunosti budu samo za
6 unakrsno ispitivanje i eventualno dodatno ispitivanje, ukoliko ga bude, i
7 pitanja sudija. Ali, svakako ne za glavno ispitivanje.

8 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, tako sam i ja razumeo; isto važi
9 i za 89(F). A kada je reč upravo o tom Pravilu, iziskuje se da svedoci dođu
10 za unakrsno ispitivanje, tako piše u Pravilu.

11 I, da bude savršeno jasno, nije da ja na bilo koji način
12 obeshrabrujem da se koristi Pravilo 89(F) ili 92bis, mislim da je to
13 primereno. Ali, ono što ja mislim da će biti je da 90% iskaza, kontekst i
14 stvari, mogu da potpadnu pod 89(F) ili 92bis, ali da se svedok izvodi po
15 ključnim pitanjima, ukoliko ih uopšte ima u izjavi. Onda bi mogla da se
16 napravi kombinacija da je njegov iskaz delimično po 92bis ili 89(F), a
17 delimično *viva voce*. To se već i radilo na sudu.

18 Ali nije da ja obeshrabrujem i da... ja se apsolutno slažem sa
19 korišćenjem 89(F) i 92bis, dok god se to radi na odgovarajući način.

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, ali s obzirom na novo Pravilo
2 92ter, svedok može da bude predočen samo posredstvom izjave i onda unakrsno
3 ispitivan.

4 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, po Pravilu, to se može odnositi
5 na dela i ponašanja optuženog, ali mi bismo želeli da se pravi razlika, jer
6 postoje različita dela i ponašanja optuženog. Ukoliko je to, na primer, ono
7 što je kumulativne prirode, ili nije toliko važno - na primer, stavovi
8 optuženog, položaj optuženog - svedok može o tome da govori posredstvom
9 izjave. Ali, kad se radi o ključnim pitanjima, po našem mišljenju, ta
10 ključna pitanja, o njima treba govoriti *viva voce*. Mi smo ulagali do sada
11 prigovor na takve stvari i bilo bi čudno da sada drugačije postupimo.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li Vam se to i dalje čini
13 čudno, nakon ovog 92ter?

14 G. WHITING: [simultani prijevod] Nije da kažem da se ne može uraditi
15 po pravilima, ali u Pravilu se kaže da se dopušta i da je to diskreciono
16 pravo Veća da odluči da li će ono što se tiče dela i ponašanja optuženog
17 biti predočeno posredstvom izjave.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, ukoliko Veće o tome
19 odlučuje, onda novo Pravilo 92ter je razlog za sva pojavljivanja, ali i za
20 objašnjenje zašto je to čudno.

21 G. WHITING: [simultani prijevod] Da, tačno je da Pravilnik to
22 dopušta. Ali, činjenica je da razlog zašto u glavnom ispitivanju se ne može
23 sugestivno navoditi svedok, to je zato što se to tiče težine iskaza.

24
25
26
27
28
29
30

1 Ukoliko su to pitanja koja nisu od ključne važnosti za predmet, u
2 redu je, nema spora. Ali, kad je reč o spornim pitanjima, mi smatramo da to
3 treba predočiti *viva voce*. Čak i na osnovu novog Pravila 92ter, a Veće može
4 da odluči koja dela i ponašanja optuženog, koji tipovi dela i ponašanja
5 optuženog, mogu biti predočeni posredstvom izjave, a koji *viva voce*. Možda
6 nisam dovoljno jasan.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ne, potpuno Vas razumem. Jasni ste
8 i glasni. Ne, nije da kažem da ste glasni, ja samo kažem tako, koristim taj
9 izraz. Hvala Vam, gospodine Whiting.

10 Gospodine Milovančeviću?

11 G. MILOVANČEVIĆ: Vidite, časni Sude, mi smo, odlukom Veća, došli u
12 situaciju da moramo da postupimo onako kako nam je rečeno. Sada kolega
13 tužilac izražava zabrinutost zašto mi postupamo po odluci Veća i
14 primenjujemo Pravilo 89(F) i 92bis, bez kojih se ova odluka Veća ne može
15 sprovesti.

16 Bilo bi lepo da kolega tužilac prvo vidi izjave koje ćemo dostaviti,
17 koje moramo da dostavimo, pa da onda proceni da li ima razloga za
18 zabrinutost. To je jedna stvar. Ali, ono što je definitivno moja zabrinutost
19 jeste da smo - kao tima odbrane, i naša zabrinutost - da smo mi planirali

1 da svedoke saslušavamo uživo, da nam je nalogom Veća dato, data obaveza koju
2 smo ispunili, jučerašnjim podneskom, i da sada mi dolazimo u situaciju da mi
3 ne možemo, otprilike, uopšte uživo ispitivati svedoke, osim samo dodatnog
4 ispitivanja. E, to nas brine.

5 Za nas je glavni princip u svakom postupku, pa i u ovome, princip
6 neposrednosti, živog svedočenja. A postavljam pitanje da li se taj princip
7 može realizovati ako za polovinu svedoka kolega tužilac samo ima pravo da
8 unakrsno ispituje, a odbrana eventualno da postavlja dodatna pitanja.

9 No, mislim da će se to pitanje rešiti i rešavati kada mi budemo
10 ispunili ovu našu obavezu po Pravilu 89(F) i 92bis. Mi ćemo, imamo obavezu
11 da to uradimo u što kraćem roku.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala, gospodine
13 Milovančeviću. Kad je reč o prvoj stvari o kojoj ste govorili, kada govorite
14 o zabrinutosti tužilaca, tužilac mora da se pripremi za unakrsno ispitivanje
15 tih svedoka i mislim da je njegov glavni razlog zabrinutosti - što se Vas
16 tiče - je blagovremeno dostavljanje od strane odbrane podneska i sažetaka po
17 92bis i 89(F), kako bi oni mogli da vode unakrsno ispitivanje. Dakle, da li
18 su to sažeci ili pune izjave? Da, pune izjave, da. Dakle, kako bi oni mogli
19 da se pripreme za unakrsno ispitivanje.

20 U meri u kojoj mislim da možete da zanemarite bilo koje druge razloge
21 za zabrinutost o kojima je tužilac govorio, mislim da je samo ovo za Vas
22 sada najvažnije. Ove druge stvari, zapravo su stvari koje su upućene Veću, a
23 Veće će doneti odluku pod... ima svoje diskreciono pravo koji će svedoci viva
24 voce svedočiti i o kojim pitanjima. Pretresno veće će razmotriti to.

25
26
27
28
29
30

1 Druga stvar o kojoj govorite, princip kojim se vodimo u svakom
2 postupku je da svedoci svedoče uživo i ja se zaista u potpunosti slažem sa
3 Vama, gospodine Milovančeviću. To je princip koji je poznat i meni kao
4 takav, osim ukoliko se ne radi o *motion proceedings* postupcima, po podnesku,
5 kako mi to zovemo u mom sudskom sistemu, gde se sve radi samo na papiru,
6 ukoliko nema spora u vezi činjenica ili se ne očekuje da će biti spora. A
7 ukoliko ima, onda se ljudi pozovu da svedoče uživo.

8 Međutim, mi smo u ovom međunarodnom okruženju, koje je drugačije od
9 naših nacionalnih pravnih sistema, i moramo da se prilagodimo. Ovde možemo
10 da koristimo 92bis, 89(F), sad ima i novo Pravilo 92ter i moramo da se
11 služimo i njima. Po našem najboljem nahođenju i mogućnostima, staraćemo se...
12 A razlog koji ste Vi naveli je isti razlog za zabrinutost gospodina
13 Whitinga, to je kada svedok dođe da govori o ključnim pitanjima koja se tiču
14 dela i ponašanja optuženog, a koja nisu nužno kumulativne prirode ili o
15 kojima ne postoji sporazum. U tom slučaju Pretresno veće može iskoristiti
16 svoje diskreciono pravo, ukoliko se zatraži, da se dopusti da svedok svedoči
17 *viva voce*, kako bi odbrana mogla da ga ispita u okviru glavnog ispitivanja i
18 kako bismo mogli da vidimo kako se svedok priseća tih događaja dok je na
19 klupi za svedoke.

20 Nadam se da sam ovim odgovorio na Vaše razloge za zabrinutost, a u
21 izvesnoj meri i na ono što je rekao tužilac.

22 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, da li bismo mogli da
23 odredimo datum za podnošenje podneska od strane odbrane?

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, hvala, gospodine Whiting što
25
26
27
28
29
30

1 ste me podsetili.

2 Gospodine Milovančeviću, da li biste mogli da nam ponudite neki
3 datum, bez da Vam Pretresno veće nameće vremenski rok? Ali, imajte na umu da
4 to treba da se uradi što je ranije moguće, jer druga strana treba da se
5 pripremi. Da li možete da nam navedete neki datum? Najvažnija stvar su
6 izjave, dakle, tužilaštvo mora da ima izjave kako bi se pripremilo.

7 G. MILOVANČEVIĆ: Razumem, časni Sude. Zamolio bih Vas, ako to mogu da
8 učinim danas u toku dana, ali nakon prve ili druge pauze, kako bi se
9 konsultovao sa kolegama iz tima odbrane, kako bismo dali procenu koja će
10 biti korektna i ostvariva, molim Vas. Ako to nije problem sad.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala, gospodine
12 Milovančeviću.

13 Je li to sve, gospodine Whiting? Hvala.

14 Želeo bih, takođe, da kažem nešto u ime Veća. Pretresno Veće bi
15 zatražilo pauzu od 40 minuta, dakle, Veće bi tražilo pauzu od 40 minuta
16 nakon ove prve sednice. Ne znam kako da povratimo izgubljene minute, možda
17 bismo mogli da imamo pauzu 20 minuta nakon toga, ali tehničarima je potrebno
18 30 minuta, tako da ćemo danas izgubiti 10 minuta. U redu, puno vam hvala.

19 Oprostite što sam Vam oduzeo toliko vremena, gospodine Peroviću.

20 Molim da se uvede svedok.

21 [Svjedok je ušao u sudnicu]

22 SVJEDOK: MILAN DRAGIŠIĆ [nastavak]

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro, gospodine Dragišić.

24 Želeo bih da iskoristim ovu priliku da Vas podsetim da juče na početku
25
26
27
28
29
30

1 iskaza ste dali izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim
2 istine. I dalje ste obavezni na osnovu te izjave. Puno Vam hvala.

3 Izvolite, gospodine Peroviću.

4 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

5 Ispituje gospodin Perović: [nastavak]

6 P: Dobar dan, gospodine Dragišiću.

7 O: Dobar dan.

8 P: Juče smo se bavili, ako se sećate, periodom između 1986. godine i
9 1990. godine, kad ste Vi bili na mestu načelnika štaba Teritorijalne odbrane
10 Knin. Sećate li se? Sećate li se da smo o tome razgovarali?

11 O: Da.

12 P: Vežano za odnose teritorijalnog... štaba Teritorijalne odbrane Knina
13 sa Zajednicom opština Split, odnosno, njenim štabom Teritorijalne odbrane,
14 šta je karakteristično za vreme 1990. godine?

15 O: Mi smo imali u 1990. godine potpuno normalne odnose, kao i do
16 tada. On je nama bio pretpostavljeni štab, u skladu s njima... sa ovim, smo
17 imali plan rada za 1990.g. i taj plan smo mi provodili. Redovno smo slali
18 izvještaje i dobijali smo, ovaj, naredbe od štaba Zajednice opština Split.
19 Jedanput mesečno, ili nekad češće, sam išao u Split na referisanje.

20 P: Hvala. Tako je bilo sve do kog trenutka?

21 O: Tako je bilo sve do januara 1991. godine, kada sam zadnji put išao

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u Split, a do kraja marta 1991. godine smo održavali redovne veze telefonom
2 i u nekoliko navrata je, su dolazile starješine štaba Zajednice opština u
3 Knin.

4 P: Hvala. Pomenuli ste da je komandant štaba Zajednice opština Split
5 bio pukovnik Ante Marinov.

6 O: Da.

7 P: Sećate li se šta se sa njim dogodilo 1990. godine?

8 O: Hiljadu devetsto devedesete godine on je i dalje bio na toj
9 dužnosti. Međutim, početkom 1991. godine, pošto je on, također kao i ja,
10 primao naređenja od ovih pretpostavljenih, njega su smenili sa dužnosti, a
11 ko je postavljen na tu novu dužnost, ja ne znam.

12 P: Da li znate, gospodine Dragišiću, šta je bio osnovni razlog da
13 Ante Marinov bude smenjen sa te dužnosti?

14 O: Osnovni razlog je bio to što je on provodio, ovaj, naredbe
15 Generalštaba i bio je orijentisan za ponašanje po zakonu o opštenarodnoj
16 odbrani.

17 P: Juče ste pomenuli da je on bio Hrvat, je li tako?

18 O: Da.

19 P: Kada su održani, da li se sećate, prvi višestranački izbori u
20 Hrvatskoj?

21 O: Održani su u - kol'ko se sećam - u proleće 1990. godine.

22 P: Posle tih višestranačkih izbora, da li je došlo do promena
23 personalnog sastava ili odnosa u štabu Teritorijalne odbrane Knin?

24 O: Nije došlo do nikakve promene, ostali su sve... svi radnici,
25 odnosno, starešine na svojim dužnostima na kojima su bili i ranije.

26 P: Kad smo pomenuli ove prve višestranačke izbore u Hrvatskoj, recite
27 mi, ali u najkraćem, šta je karakterisalo predizbornu kampanju, da li se sećate,

28

29

30

1 uoči ovih izbora?

2 O: Da. Uoči ovih izbora počelo je da se veliča, da se veliča
3 Nezavisna Država Hrvatska, ona iz 1941. do 1945., da se... ovaj, dolazilo je -
4 u štampi, na televiziji - dolazilo je do pretnji Srbima i pretnje da će nam
5 se ponoviti 1941. godine, tj. da ćemo... da će biti izvršen genocid, odnosno,
6 pokolj nad Srbima.

7 P: Da li dolazi do promene određenih državnih simbola, ili predloga u
8 tom smislu?

9 O: Odmah po završetku ovih višestranačkih izbora, kada je pobijedila
10 HDZ, Hrvatska demokratska zajednica, u Hrvatskoj, dolazi do promene simbola,
11 prvenstveno skidanje petokrake, uvođenje hrvatskog grba, šahovnice, a
12 službenici koji su nosili uniforme, te uniforme dobijaju, postepeno
13 dobijaju, kao što... crne uniforme kakve su nosile, ovaj, ustaški službenici
14 od 1941. do 1945. godine.

15 P: Hvala. A recite mi, kakav je bio stav štaba Teritorijalne odbrane
16 u pogledu ovih državnih simbola? Da li ste podržavali ove promene ili ste
17 bili protiv njih?

18 O: Mi smo bili protiv... štab i sve srpsko stanovništvo je bilo protiv
19 ovih promjena, jer su one asociirale na... na Nezavisnu Državu Hrvatsku.

20 P: Kad već govorimo o izborima i o strankama, partijama, koje su na
21 izborima učestvovala, da li znate da li je Milan Martić bio član neke od
22 ovih stranaka?

23 O: Pouzdano znam da nije bio član nijedne stranke.

24 P: Da li je bio član Srpske demokratske stranke?

25 O: Ne.

26 P: Vezano za promenu državnih simbola i uniformi o kojoj ste sad
27 govorili, da li je Milan Martić imao nekih problema u službi, da li se sećate?

28

29

30

1 O: Imao je problema jer on, kao i većina policajaca koji su radili u Kninu,
2 nisu želeli da skinu petokraku i da dobiju novu oznaku, ovu šahovnicu, niti da
3 mijenjaju boju uniforme, koja je posle ove trebala da bude crna.

4 P: Da li su, vezano za to, nešto preduzimali?

5 O: Oni su napisali otvoreno pismo /?saveznom/ sekretaru za unutarnje poslove
6 u Beogradu, Petru Gračaninu, koje je oblja...objavljeno u dnevnom listu *Politika*.

7 P: Rekli ste "oni". Ko to?

8 O: Napisali su policajci iz Knina; njih preko 50 je potpisalo to pismo.

9 P: Šta se dogodilo sa njima?

10 O: Pretpostavljena... pretpostavljeni, ovaj, sekretar policije iz Šibenika je
11 suspendova...suspendovao četvoricu policajaca iz Knina, koje je on označio kao
12 kolovođe: Milan Martić, Milenko Zelenbaba, Amanović Nikola i Mirko Čenić. Oni su
13 bili...

14 P: Hvala.

15 O: ...suspendovani.

16 P: Došli smo do jula meseca 1990. godine. Kažem, došli smo do jula meseca
17 1990.g.

18 O: Da.

19 P: Na pomen datuma 17. avgust 1990. godine, kakve su Vaše asocijacije?

20 O: Toga -

21 P: Samo trenutak. Kad je reč o tom datumu, molim Vas da mi kažete ono čega...
22 čemu ste lično prisustvovali i čega se Vi sećate.

23 O: Pre toga je održan - oko 25. jula - održan je zbor u Srbu, gde je
24 odlučeno da srpski narod u Hrvatskoj zatraži kulturnu autonomiju. Referendum je bio
25 zakazan za 19. avgust 1990. godine. U... 17. avgusta, dva dana ranije od referenduma,
26 je hrvatska vlast iz Zagreba odlučila sprečiti održavanje referenduma silom, tako

27

28

29

30

1 da pošalje naoružane specijalce da zauzmu važne objekte u Kninu i spreče
2 održavanje referendumu.

3 P: Hvala Vam. S tim u vezi, da li ste bili prisutni nekom sastanku u
4 Skupštini opštine Knin i po čijem pozivu?

5 O: Da, oko 11.00h toga dana dobio sam poziv od sekretarice,
6 sekretarica predsednika Skupštine opštine, Milana Babića, me je pozvala da
7 dođem kod njega na sastanak.

8 P: Jeste li otišli?

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite, samo trenutak. U 11.00h
10 kojega dana i da li je to 11.00h ujutru ili uveče?

11 SVJEDOK: Ujutro 17. avgusta.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

13 G. PEROVIĆ:

14 P: Dakle, u 11.00 časova pre podne, 17. avgusta 1990. godine?

15 O: Da.

16 P: Bili ste na tom sastanku?

17 O: Da.

18 P: I o čemu je bilo reči na tom sastanku?

19 O: Predsedavajući, Milan Babić, me je u dve-tri rečenice upoznao sa
20 ovom situacijom i zatražio od mene da izvršim mobilizaciju Teritorijalne
21 odbrane opštine Knin.

22 P: Kako ste Vi na to reagovali?

23 O: Ja sam mu odgovorio da je to nemoguće, pošto on nije nadležan da
24 vrši mobilizaciju Teritorijalne odbrane po zakonu, nego štab Teritorijalne
25 odbrane Zajednice opština Split.

26

27

28

29

30

1 P: Hvala. Da li Vas je još nešto pitao na tom sastanku Babić?
2 O: Da, pitao me je da li mogu da izuzmem naoružanje iz magacina,
3 naoružanje Teritorijalne odbrane.
4 P: I kako ste Vi reagovali?
5 O: Odgovorio sam da je to isto nemoguće, pošto se naoružanje, po
6 naredbi Predsedništva SFRJ, nalazi u magacinu Krka, magacinu JNA Krka.
7 P: Hvala Vam. Dakle, ovu mogućnost koju Vam je ponudio Babić, Vi ste
8 odbili?
9 O: Da, pošto nije bio nadležan da to naredi.
10 P: U to vreme - dakle, radi se o avgustu 1990. godine - Vi ste, kako
11 iz Vaše biografije vidim, postali komandant štaba Teritorijalne odbrane
12 Knin. Ko Vas je postavio na to mesto?
13 O: Skupština opštine Knin, uz saglasnost štaba Zajednice opština.
14 Dakle, štab Zajednice opština je dao saglasnost, a Skupština izvršila
15 imenovanje.
16 P: Pošto ste kom... postali komandant teritorijalnog štaba opštine
17 Knin, jeste li imali razgovor, s tim u vezi, sa dr. Milanom Babićem?
18 O: Da.
19 P: U tom razgovoru, šta Vam je on predlagao, odnosno, šta je
20 zagovarao?
21 O: On mi je, tada, predlagao i tražio da radimo na stvaranju srpske
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vojske, vojske koja... kojoj neće biti komandovano iz Splita i Zagreba, ni od
2 JNA. Dakle, kojoj bi on bio komandant.

3 P: Kako ste Vi reagovali na to?

4 O: Ja sam to odbio, odnosno, nisam prihvatio. Ja sam se po... vladao po
5 važećim zakonima SFRJ i Socijalističke Republike Hrvatske.

6 P: Hvala Vam. Radi se, dakle - samo da to apostrofiramo - o periodu
7 kad postoji Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija i JNA, kao
8 njena regularna oružana sila, je li tako?

9 O: Tako je.

10 P: Gospodine Dragišiću, toga dana, 17. avgusta 1990. godine, da li
11 znate šta se u Kninu događalo u popodnevним časovima? I onoliko koliko
12 znate.

13 O: Znađem toliko da je... da se, pronela se vest da su iz Zagreba,
14 Splita i sa drugih strana, da su krenule hrvatski specijalci, pa i
15 helikopteri iz Zagreba prema Kninu. Ljudi su bili vrlo uznemireni i
16 uplašeni. Tražili su oružje. U velikom broju izašli su na ulicu, posebno oko
17 stanice milicije u Kninu.

18 P: Da li znate šta se događalo tu, ispred stanice javne sigurnosti,
19 ili u njoj?

20 O: Ne znam, jer u to vreme ja sam bio pozvan u komandu 9. korpusa, u
21 komadnu JNA u Kninu, pred jednu komisiju gde je bio jedan general i dva
22 pukovnika. Tražili su od mene detaljne izveštaje gde se nalazi naoružanje
23 Teritorijalne odbrane i da li... proveravali su da li je nešto izuzeto iz
24
25
26
27
28
29
30

1 magacina JNA.

2 P: Dakle, ništa detaljnije ne znate o zbivanjima ispred stanice javne
3 sigurnosti u Kninu?

4 O: Ne.

5 P: Vezano za datum koji smo pominjali, da li Vam je poznato da li
6 tada nastaju barikade i kako nastaju?

7 O: Te večeri su postavljene barikade, prvenstveno na taj način. Mi
8 smo svake godine, Teritorijalna odbrana i milicija i civilna zadru...

9 P: Samo trenutak, gospodine Dragišiću. Recite mi u najkraćem, da li
10 znate ko je inicirao postavljanje barikada i na koji način?

11 O: Barikade su -

12 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Zamolio bih da svjedok nastavi
13 ovu rečenicu. Rekao je nešto "Svake godine...".

14 G. PEROVIĆ: Izvolite.

15 SVJEDOK: ...su na teritoriju svih opština, pa i opštine Knin, izvođene
16 vežbe - akcija koja se zvala "Ništa nas ne sme iznenaditi", u kojoj je
17 učestvovalo celo stanovništvo - a to je bila vežba borba protiv diverzanata
18 i zaštita objekata, tako da su svi građani znali koje objekte treba
19 obezbeđivati, gde se treba zaprečavati put i pratiti diverzante, ako
20 postoje.

21 Po tom scenariju, otprilike, su i... izvršena blokada puteva koji su
22 vodili u Knin.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. PEROVIĆ:

2 P: Ko je inicirao postavljanje barikada, da li to znate?

3 O: Znam, to su bile prvenstveno, ovaj, Srpska demokratska stranka,
4 koja je na izborima pobedila na... u opštini Knin, u mesnim zajednicama, i
5 njihovi aktivisti su organizovali postavljanje barikada.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zamolio bih Vas da ja nešto
7 razjasnim.

8 Gospodine svjedoče, Vi ste rekli: "Svake godine, na svim opštinama,
9 uključujući i opštinu Knin, imali su tu vježbu." A ko je svake godine
10 inicirao te vježbe?

11 SVJEDOK: Ranije su to inicirale Socijalistički savez, najšira ona
12 stranka koja je bila, ona je rukovodila s tim, a u tom su učestvovali, i u
13 tome s... u tome su učestvovali, ovaj, vojska u manjem delu, ali Teritorijalna
14 odbrana i Civilna zaštita i radne organizacije su učestvovala u tom. Dakle,
15 komit... možemo reći slobodno Komitet i Socijalistički savez, kako su se onda
16 zvale društveno-političke organizacije.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A te godine, da li su vojska,
18 Teritorijalna odbrana, Civilna zaštita takođe učestvovala u iniciranju ovih
19 vježbi, kao i svake druge godine?

20 SVJEDOK: Ove godine, odnosno, otkad je pošlje...poslije višestranačkih
21 izbora nije više bilo vežbi.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali, kada Vam je postavljeno
23 pitanje o barikadama, Vi ste nam počeli govoriti o tome što se događa
24
25
26
27
28
29
30

1 svake godine, povezujući to dvoje. Znači da je postojala vježba u obliku
2 barikada, a ja Vas sada pitam da li je vojska i civilna obrana i TO takođe
3 učestvovala?

4 SVJEDOK: U postavljanju barikada je učestvovala jedino... građani koji
5 su, odnosno, ljudi koji su živeli ne... koje je organizovala Srpska
6 demokratska stranka; nije učestvovala ni vojska, ni Teritorijalna odbrana, a
7 ni Civilna zaštita... 1990. godine, mislim.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A zbog čega oni nisu učestvovali?
9 Pošto je to nešto što se događalo svake godine, zbog čega nisu učestvovali?

10 SVJEDOK: Nije više, ovaj, nije bilo pripreme, nije to ni bila više
11 vježba, niti je neko, ovaj, niti je... niti je tražio neko da se to izvodi.
12 Jer, vježbe su izvođene tako da je organizacija dolazila iz Zagreba, a sada
13 više nije dolazila od nikud.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete nastaviti, gospodine
15 Peroviću.

16 G. PEROVIĆ:

17 P: Dakle, ako sam Vas dobro razumeo, štab Teritorijalne odbrane u
18 Kninu nije imao nikakve veze sa barikadama? Mislim na inicijativu i
19 organizaciju barikada.

20 O: Ne.

21 P: Recite mi, gospodine Dragišiću, da li je toga dana - 17. avgusta,
22 dakle, 1990. godine - Milan Babić proglasio ratno stanje?

23 O: Da, preko *Radio Knina*.

24 P: Kako ste vi, kao štab Teritorijalne odbrane, reagovali na to
25
26
27
28
29
30

1 njegovo proglašenje?

2 O: Odmah sam izvestio štab Zajednice opština i komandu 9. korpusa
3 JNA. A štab, po tom pitanju, nije poduzeo ništa. Jedino su iz štaba
4 Zajednice opština tražili da organizujemo stalno dežurstvo.

5 P: Da li ste na poziv Milana Babića obukli uniforme, dakle, izvršili
6 mobilizaciju?

7 O: Ne.

8 P: A zašto?

9 O: Zato što to nije bilo po zakonu i on nije bio ovlašten da to
10 naredi.

11 P: Hvala.

12 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A jesu li ljudi koji su
13 postavili barikade imali ovlaštenja da ih postavje?

14 SVJEDOK: To su bili ljudi iz Srpske demokratske stranke, koji su
15 organizovali, a ljudi su se organizovali zato što je pretila opasnost da
16 naoružani specijalci sa oklopnim transporterima i helikopterima, i ovim
17 naoružanjem zauzmu to područje.

18 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Dali ste veoma dugačak
19 odgovor, ali do sada još niste prešli na suštinu mog pitanja. Ja sam Vas
20 pitala da li su oni imali ovlaštenja da postavje barikade. Vi ste spomenuli
21 činjenicu da gospodin Babić nije imao ovlaštenja da uradi dosta stvari, pa
22 bih Vas sada zamolila da odgovorite na to pitanje, odnosno, da li su oni, po
23 zakonu, imali pravo da postavje barikade i da li je to bila njihova dužnost?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: Nije.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala.

3 G. PEROVIĆ:

4 P: Gospodine Dragišiću, da li ste čuli za telo nazvano Savet narodnog
5 otpora? Kakvo je to telo bilo i kako je nastalo?

6 O: Poslije višestranačkih izbora, u Kninu je pobedila Srpska
7 demokratska stranka i za predsednika Skupštine opštine izabran je Milan
8 Babić. Do tada je postojalo telo, Komitet za opštenarodnu odbranu i
9 društvenu samozaštitu. Sam naziv "komitet" je podsjećao na komunizam.

10 Babić nije želio organ koji se zove komitet, nego je to telo
11 preimenovao u savet, odnosno, Savet narod... Savet narodnog otpora.

12 P: Gospodine Dragišiću, ko je odlučivao o članstvu u tom telu?

13 O: Odlučivao je Milan Babić.

14 P: A šta je bio zadatak ovog tela?

15 O: Ja koliko znam, on je davao neke... saopštenja preko *Radio Knina*
16 koja su, uglavnom, bila političkog... političkog, ovog, sadržaja.

17 P: Do kada je delovao Savet narodnog otpora?

18 O: Delovao je... da... javljao se saopštenjima do formiranja SAO Krajine,
19 19. decembra.

20 P: Koje godine?

21 O: 1990. godine.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Tada, praktično, prestaje da postoji Savet narodnog otpora?
2 O: Da.
3 P: Rekli ste da je 19. decembra 1990. proglašena SAO Krajina?
4 O: Da.
5 P: Od tog trenutka, kakav je odnos prema Štabu teritorijalne odbrane
6 u Hrvatskoj, u Zagrebu?
7 O: Mi smo... ja, ja lično i kao komandant, i dalje sam imao, ovaj,
8 korektne odnose i moja pretpostavljena komanda bila je štab Zajednice
9 opština. U januaru sam - kao što sam ranije rekao - u januaru sam putovao u
10 Split, podneo izveštaj i nije se ništa promenilo.
11 P: Tada, tada, da li Vam dr. Babić daje nekakve predloge u vezi sa
12 Teritorijalnom odbranom opštine Knin?
13 O: Da.
14 P: Na čemu on insistira?
15 O: On insistira na formiranju srpske vojske i formiranju odreda i
16 pukova, četničkih pukova i odreda.
17 P: Kakav je Vaš stav bio u pogledu toga?
18 O: Moj stav i stav mog štaba je bio da to ne možemo prihvatiti, pošto
19 postoji JNA, odnosno oružane snage SFRJ, i mi smo bili deo tih snaga. Nismo
20 želeli da izlazimo iz... iz toga.
21 P: Hvala. Na neki način skrenuću malo sa ove teme, pa ću Vas upitati:
22 Da li ste čuli za kapetana Dragana?
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Čuo sam.

2 P: Kada se taj čovek pojavio u Kninu?

3 O: Negde u drugoj polovini aprila 1991. godine.

4 G. BLACK: [simultani prijevod] Ulažem prigovor, časni Sude. Oprostite

5 što prekidam. Ovo nije prvi puta što se dogodilo da se izašlo izvan okvira

6 sažetka prema Pravilu 65ter. Koliko vidim, nije bilo spominjanja kapetana

7 Dragana ili bilo čega što bi bilo, što bi se na bilo koji način spominjalo u

8 tom sažetku, pa bih zbog toga uložio prigovor da se sugestivno izvodi

9 izvođenje dokaza.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću.

11 G. PEROVIĆ: Prihvatam ovaj prigovor, smatram ga opravdanim. A doveden

12 sam, dezinformisan sam od strane saradnika u pogledu sadržaja sižea. Inače,

13 prigovor prihvatam.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo. Da li ćete, onda,

15 povući pitanje?

16 G. PEROVIĆ: Da, naravno.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo. Možete nastaviti.

18 G. PEROVIĆ:

19 P: Gospodine Dragišiću, u aprilu smo 1991. godine. Da li tada dolazi

20 do pogoršanja bezbednosne situacije na području na kome ste Vi i koji

21 događaj za to vezujete, ako je došlo do pogoršanja?

22 O: Došlo je do pogoršanja jer je na Uskrs, 31. marta, jedinice,

23 specijalne jedinice policije Hrvatske su napale jedinice policije Krajine na

24 Plitvicama i tu je došlo do prvih žrtava i do zarobljavanja, ne znam tačno

25 da li 13 ili 16 pripadnika milicije Krajine.

26 P: Hvala. Kad se posebno zaoštravaju odnosi, posle kog događaja?

27

28

29

30

- 1 Da li vezano za ovaj period, da li možete reći?
- 2 O: To do... kad em dolazi do... kao posle zarobljavanja ovih ljudi i
3 poslije -
- 4 P: To je taj događaj na Plitvicama, koji ste opisali?
- 5 O: Da.
- 6 P: Pitam Vas da li znate za još neki događaj koji je dodatno
7 komplikovao situaciju na terenu?
- 8 O: Drugog maja u Borovu Selu došlo je do sukoba hrvatskih
9 redarstvenika i policije u Borovu Selu.
- 10 P: A u Vašoj neposrednoj blizini? Da li se dogodilo nešto što je
11 dodatno uznemirilo stanovništvo, tog 2. maja?
- 12 O: A 2. maja... da, da, poginuo je Vaso Pećer, čovek nam... čovek iz
13 Polače, kojeg su ubili mještani Kijeve, što je baš izazvalo veliko
14 uznemirenje građana i Polače i šire, na području opštine Knin.
- 15 P: Hvala. Kada je form... kada je formirana prva Vlada SAO Krajine,
16 da li se sećate?
- 17 O: Koliko se sećam, to je bilo 29. maja 1991.godine.
- 18 P: Ko je postao predsednik te Vlade?
- 19 O: Prvi predsednik i ministar obrane postao je Milan Babić.
- 20 P: I tada, kao novopečeni ministar odbrane, šta zagovara, u
21 kontaktima sa Vama?
- 22 O: On i dalje insistira na formiranju Srpske vojske Krajine, a sada,
23 formiranjem... formiranjem ove Vlade Krajine i Skupštine Krajine, on za to
24 dobija i nadležnost.
- 25 P: Kakav je Vaš stav bio u pogledu ovog njegovog zagovaranja?
- 26 O: Ja sam i dalje bio protiv jer, u okviru...
- 27 P: Hvala.
- 28 O: ...SFRJ -
- 29
- 30

1 P: Hvala. A kakav je stav Milana Martića bio u vezi ovoga?
2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Oprostite... ne, dopustio...
3 završite najpre.
4 G. PEROVIĆ:
5 P: Hvala. Kažete da ste Vi bili protiv ovakvih inicijativa Babićevih?
6 O: Da.
7 P: A Milan Martić?
8 O: Milan Martić, po mom mišljenju, on je bio isto za saradnju sa JNA,
9 bio je protiv skidanja petokrake i mijenjanje amblema.
10 P: Hvala. Časna sudijo Nosworthy, Vi ste hteli da postavite -
11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, nisam
12 htela da prekinem Vaše ispitivanje, postaviću pitanje na kraju dana, ukoliko
13 je to potrebno. Izvolite, nastavite, hvala.
14 G. PEROVIĆ: Hvala.
15 P: Sad smo kod leta 1991. godine. Šta karakteriše taj period, jun-jul
16 i nadalje, 1991. godine?
17 O: U... u junu dolazi do pogoršanja odnosa, odnosno, Slovenija i
18 Hrvatska, negdje oko 25. juna, proglašavaju, jednostrano proglašavaju i
19 protivzakonito proglašavaju nezavisnost.
20 P: Hvala. Na prostoru Hrvatske, šta se dešava tog leta, 1991. godine?
21 O: Tog ljeta, ovaj, Hrvatska demokratska zajednica, odnosno, hrvatska
22 vlast sa svojim... sa svojom paravojskom, koja je /?nazvana/ Zbor narodne
23 garde, i redarstvenicima - to su ovi policajci bez stručne spreme - vrši
24 blokiranje kasarni JNA po gradovima, ustavljanj... zaustavlja im vodu, struju...
25 P: Hvala.
26 O: ...sprečavaju izlazak, itd.
27
28
29
30

- 1 P: Kako Jugoslovenska narodna armija na to reaguje?
- 2 O: Generalštab JNA donosi odluku o delimičnoj mobilizaciji jedinica
3 JNA na ugroženim područjima.
- 4 P: Kako se ta naredba o delimičnoj mobilizaciji odrazila na
5 Teritorijalnu odbranu opštine Knin?
- 6 O: Tako da je naređeno da sposobni, odnosno, mlađi vojni obaveznici,
7 mlađi od 55 godina, da budu njihovi kartoni, odnosno, oni da budu predati
8 jedinicama JNA, za popunu jedinica JNA.
- 9 P: Dakle, ti pripadnici Teritorijalne odbrane mlađi od 55 godina,
10 borbeno sposobni, bivaju mobilisani u Jugoslovensku narodnu armiju, jesam
11 Vas dobro razumeo?
- 12 O: Tako je.
- 13 P: Kakav je stav Milana Babića bio u pogledu ove naredbe za
14 mobilizaciju?
- 15 O: Mislim da je on to isto prihvatio, pošto nije mogao ništa da
16 poduzme.
- 17 P: Ko, praktično, ostaje u sastavu Teritorijalne odbrane?
- 18 O: U-
- 19 P: Posle mobilizacije u JNA?
- 20 O: Ostaju... ostaju jedino nesposobni ljudi koji nisu bili sposobni za
21 borbena dejstva.
- 22 P: I kako se sada organizuju, formiraju jedinice Teritorijalne
23 odbrane, posle juna 1991. i odluke o mobilizaciji?
- 24 O: Poslije toga, na teritorijalnom principu, odnosno, u mjesnim
25 zajednicama se organizuju jedinice ali, pošto su većina, gotovo sve
26 starješine otišle u JNA, te jedinice nisu imale dobar starešinski kadar; to su
27 bili, starešine su bile isto nestručne za...za organizovanje i vođenje jedinica.
- 28
- 29
- 30

1 P: Jesu li te, takve jedinice Teritorijalne odbrane bile praktično
2 borbeno sposobne?

3 O: Nisu.

4 P: U avgustu mesecu 1991. godine, da li je na terenu na kome ste bili
5 armija preduzimala neku akciju?

6 O: Da. To je bilo deblokada puta, odnosno, deblokada Kijeva. Jer,
7 Kijevo je mjesna zajednica, iza koje se još nalazilo sela... sela opštine
8 Knin, u kojima su živeli Srbi, a u... a u Kijevu su živeli Hrvati.

9 P: Hvala. Nešto drugo me zanima: Da li je u ovoj operaciji JNA na
10 bilo koji način učestvovala Teritorijalna odbrana?

11 O: Ne. Mislim da je bio...

12 P: Hvala.

13 O: ...jedan vod iz Lapca, ili odnekud, ali Teritorijalna odbrana nije
14 učestvovala.

15 P: Hvala. Šta se sa Vama dogodilo u septembru 1991. godine? Sa Vama
16 lično.

17 O: Pošto su ovako nespremne jedinice morale da drže položaje prema,
18 na kraju... na periferiji opštine, ja sam obilazio te jedinice i upućivao kako
19 da se zaštite, da naprave zaklone. Dakle, kako da prave zaklone, jer
20 minobacač može da rani, odnosno, da ubije borca i s leđa, ako nije zaštićen.

21 P: I šta se tada dogodilo?

22 O: I upravo ja sam tada ranjen na... na području Velike Glave.

23 P: Od čega ste ranjeni?

24 O: Od minobacača, 82 milimetra.

25 P: Odakle je ispaljen taj projektil?

26 O: On je ispaljen sa položaja paravojnih hrvatskih snaga, ovaj,
27
28
29
30

- 1 sa teritorija opštine Šibenik.
- 2 P: Posle tog ranjavanja, šta se dešava sa Vama?
- 3 O: Ja sam oko tri meseca proveo na... u bolnici na liječenju, VMA, a
- 4 posle toga, ovaj, na rehabilitaciji do juna sledeće godine, do maja sledeće
- 5 godine.
- 6 P: Ve-em-a, ili...
- 7 O: Ve-me-a.
- 8 P: ...Vojno-medicinska akademija je u Beogradu, je l' tako?
- 9 O: Tako je, tako je.
- 10 P: Kad se vraćate u Knin, i koju dužnost preuzimate?
- 11 O: U Knin se vraćam negdje oko Nove godine, a od 1. juna deve... 1992.
- 12 godine dobijam dužnost nastavnika u Školskom centru milicije u Golubić.
- 13 P: Taj školski centar u Golubiću, koga je i za šta obučavao?
- 14 O: On je obučavao građane Republike Srpske Krajine i Republike
- 15 Hrvatske, ovaj, do 27 godina, koji nisu bili kažnjavani, za milicionere
- 16 pozornike.
- 17 P: Dakle, milicioneri...
- 18 O: Da.
- 19 P: ...odnosno, mladići.
- 20 O: Policajci.
- 21 P: ...odnosno, mladići koji su završili ovaj kurs u Golubiću mogli su
- 22 biti milicionari pozornici, jesam Vas razumeo dobro?
- 23 O: Da.
- 24 P: A ako su želeli da napreduju u toj struci, šta su morali da urade?
- 25 O: Oni su morali da u tom slučaju, uz ove starije milicionere u
- 26 stanicama milicije, da se pripremaju i kasnije su mogli da se, da konkurišu
- 27 za upis na Višu školu unutrašnjih poslova.
- 28 P: I još jednom: po završenom kursu, oni su mogli biti samo
- 29 milicionari pozornici?
- 30

1 O: Da, pripravnici mesec dana, a posle toga su mogli da budu
2 pozornici. Svako od njih je dobivao svog mentora koji ga je podučavao
3 poslije završenog kursa.

4 P: Ovi mladići, ljudi koji su obučavani na kursu, da li su ikada
5 upotrebljavani za ratna dejstva?

6 O: Ne.

7 P: Gospodine Dragišiću, ja nemam više pitanja za Vas u glavnom
8 ispitivanju. Zahvaljujem Vam.

9 G. PEROVIĆ: Časni sude, ja sam završio sa svojim glavnim
10 ispitivanjem. Hvala.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala, gospodine
12 Peroviću.

13 Gospodine Black, da li mislite da možete sada početi ili da nastavimo
14 kasnije?

15 G. BLACK: [simultani prijevod] Pa, možemo sad na pauzu.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Nastavićemo s radom u 10.55h.

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

18 ... Pauza počela u 10.15h
19 ... Sjednica nastavljena u 10.55h

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim. Izvolite
21 sestti.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black.

23 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

24 Unakrsno ispituje gospodin Black:
25 [Tužitelj unakrsno ispituje putem prevoditelja]

26 P: Gospodine Dragišić, ja sam gospodin Black. Ja sam član tima
27 tužilaštva i sada ću Vas jedno vreme ispitivati.

28 Najpre, Vi ste rekli da ste oženjeni, zar ne?
29
30

- 1 O: Da.
- 2 P: Kako se zove Vaša supruga?
- 3 O: Nedjeljka.
- 4 P: Da li je ona, na neki način, povezana rodbinski sa optuženim,
5 Milanom Martićem?
- 6 O: Sestra mu je.
- 7 P: Dakle, Vi ste njegov zet, zar ne?
- 8 O: Da.
- 9 P: Juče ste rekli da je oružje TO-a bilo odlagano u magacinima,
10 vojnim magacinima JNA, kako bi tamo bilo na sigurnom. Da li se sećate da ste
11 nam o tome govorili?
- 12 O: Da.
- 13 P: O kom vremenskom okviru ste tada govorili, o kom vremenskom
14 razdoblju?
- 15 O: Do kraja juna 1991. godine.
- 16 P: A kada je to počelo, kada je prvi put oružje TO-a bilo u magacinu,
17 vojnom magacinu JNA?
- 18 O: Ono je tu bilo od nastanka Teritorijalne odbrane, dakle od, negdje
19 od n... pretpostavljam, 1970. godine pa dalje. Jer, magacin se nalazio u
20 magacinu JNA.
- 21 P: Nije li zapravo istina da tek u maju 1990. godine je JNA uzela pod
22 svoje kontrolu nad oružjem TO-a i odnela ga u magacin JNA. Dakle, to se
23 desilo tek maja 1990.?
- 24 O: Ne, nije tačno, jer gde je god bilo moguće, radi mera sigurnosti,
25 oružje TO nalazilo se u magacinima JNA. Neke opštine, koje su bile daleko od
26
27
28
29
30

1 garnizona, su imale deo naoružanja kod sebe, ali to nije bio slučaj sa
2 opštinom Knin.

3 P: Želeo bih da sada pogledate jedan dokument; to je dokazni predmet
4 409, uvršten je u spis u ovom predmetu. Uskoro ćete ga videti na ekranu.

5 Gospodine, pogledajte sa mnom, molim Vas, ovaj dokument. Videćete da
6 je ovo dokument Glavnog štaba SFRJ, od 14. maja 1990. Da li vidite da to tu
7 piše?

8 O: Vidim. Ali Vam kažem kako je bilo to rješeno kod opštine Knin i to
9 je pouzdano tačno. Dakle, opština Knin nikada nije imala drugi magacin iz
10 praktičnih razloga, što bi morao da ima obezbeđenje koje treba da se plaća.
11 A kad stoji u JNA, onda to nije bilo potrebno. I meni je poznata ova
12 naredba, ali -

13 P: U redu. Dakle, poznata Vam je ova naredba. Dakle, Vi kažete da u
14 Kninu oružje TO-a je bilo u magacinu JNA i pre ovog naređenja, ali
15 prihvatate da drugde u Hrvatskoj oružje TO je bilo zasebno odlagano i ne
16 zajedno sa oružjem JNA?

17 O: U vrlo malo opština to se događalo. Sve, recimo... Obrovac i
18 Benkovac su držali u garnizonu Benkovac oružje, Gračac je držao u garnizonu
19 Sveti Rok, Sinj je držao u garnizonu Sinj, Split u garnizonu Split. Jedino
20 opštine koje nisu, koje su bile dosta daleko od garnizona, deo naoružanja,
21 za deo naoružanja su čuvale izdvojeno.

22 P: Mesta koja ste pomenuli su prevashodno u Krajini ili u Dalmaciji.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 A kakva je situacija bila u ostalom delu Hrvatske? Oružje TO-a i JNA je bilo
2 zasebno odlagano, zar ne?

3 O: Ne. Gdje je god bilo moguće, oružje je odlagano u garnizonima JNA,
4 tako da je TO, recimo TO Knin -

5 P: Da Vas prekinem, dopustite mi da Vas prekinem. Pogledajmo ovaj
6 dokument, paragraf 1 ovog naređenja. Tu piše, tu se govori o vojnim
7 oblastima, itd., da će: "...organizovati preuzimanje, smeštaj i čuvanje
8 kompletnog naoružanja i municije od TO u skladištima i magacinima JNA." Da
9 li to tu piše?

10 O: Da, ali vidite -

11 P: Da Vas upitam nešto pre nego što nastavite. Nema smisla izdati
12 ovakvo naređenje ukoliko je oružje TO-a već u magacinima JNA, zar ne?

13 O: Vrlo mala količina - recimo, ako štab Teritorijalne odbrane ima
14 2.000 cevi, naoružanja - ostavljano je za protivdiverzantsku jedinicu 20-30
15 cevi, koje su bile smeštene u magacinu TO, koje bi se mogle brzo izuzeti,
16 razumete?

17 P: Ukoliko ovo što Vi kažete je istina, zašto je Štab SFRJ izdao
18 ovakvo naređenje, ukoliko se ovo u suštini odnosilo na samo mali procenat
19 oružja TO-a, jer onda to ne bi imalo nikakvog smisla, zar ne?

20 O: Odgovoriću Vam ovako: u to vreme, kada je doneto ovo naređenje,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zloupotrebljavajući pravo da zadrže manji broj naoružanja - recimo, dva do
2 tri sanduka - pojedini štabovi, pojedini štabovi gdje su promjenjeni
3 komandanti i došli su komandanti koje je postavila HDZ vlast, su izuzimali
4 više naoružanja i držali su ga kod sebe, izuzimali su ih iz magacina JNA.
5 Razumete?

6 P: Dakle, Vi kažete da neki TO-i, koji su već maja 1990. bili pod
7 kontrolom HDZ-a, dakle, to su bili štabovi TO-a koji su svoje oružje držali
8 zasebno, a ne u magacinima JNA? To je ono što nam kažete?

9 O: Ne, nego oni su morali da drže oružje u magacinu JNA, ali su
10 pisali naredbe da provode vežbu, pa su izuzimali oružje iz magacina koje
11 nisu vraćali.

12 P: I Vi kažete da se to dešavalo u TO-ima koji su bili pod kontrolom
13 HDZ-a?

14 O: Da.

15 P: Da li Vam je poznato da Borislav Jović, koji je tada bio
16 predsedavajući Predsedništva SFRJ, da je on za to naređenje rekao da je to
17 razoružavanje TO-a i da se to desilo uprkos prigovoru u Hrvatskoj i u
18 Sloveniji? Da li Vam je to poznato?

19 O: Ne.

20 P: Ne bi imalo nikakvog smisla da on to naređenje shvata kao
21 razoružavanje TO-a, ukoliko je samo mali procenat oružja TO-a bio izvan
22 magacina JNA i pre ovog naređenja, zar ne? To ne bi, onda, imalo smisla.

23 O: Ja sam upoznat sa ovim, sa ovim pitanjem dobro i tvrdim da je
24
25
26
27
28
29
30

1 situacija ovakva pouzdano, što možete isto tako da proverite kod... Vašim
2 putevima.

3 Što se tiče Hrvatske -

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite, svedoče. Pitanje je
5 bilo: To nema smisla, zar ne?

6 SVJEDOK: I ostajem pri ovome što sam rekao i znam pouzdano da je
7 tako.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pitanje je bilo: To nema smisla,
9 zar ne? Zar ne, da nema smisla?

10 SVJEDOK: Nema... nema smisl... nema smisla u to... u... ako prihvatite ono
11 moje objašnjenje kako je bilo, tvrdim da je tako bilo.

12 G. BLACK: [simultani prijevod] Puno Vam hvala.

13 P: Dakle, po Vašem mišljenju, ovo naređenje nije imalo za uticaj
14 razoružavanje TO-a, zapravo, samo... imalo je vrlo ograničen efekat, jer je
15 samo mali procenat naoružanja TO-a bio držan izvan magacina JNA pre maja
16 1990., zar ne?

17 O: Da.

18 P: I Vi kažete da, ako Borislav Jović to drugačije opisuje, on
19 jednostavno greši, uprkos položaju koji je imao u to vreme?

20 O: Nije mi poznato šta je rekao Borislav Jović, al' mi je poznata
21 situacija pouzdano u svih 22 dalmatinske opštine, i mislim da su sve držale
22 naoružanje u magacinima JNA.

23 P: Pogledajmo nakratko šta je rekao Borislav Jović.

24 G. BLACK: [simultani prijevod] To je dokazni predmet 476. Hvala. Na
25 engleskom stranica koja me interesuje je 03022947, pri vrhu, a na B/H/S-u to
26 je 01157807. I, nadam se da ću uskoro moći da vam kažem tačno gde
27
28
29
30

1 je to; to su samo odlomci. Mislim da je to 7807. To je unos za 17. maj 1990.
2 Na B/H/S-u. To je 03022947 /?032022947/, to je 131. stranica, kako piše pri
3 dnu.

4 Izvinjavam se, trebalo je da sam bolje pripremljen sa tačnom
5 referencom, tačnim brojem stranice. To je 11. stranica u verziji elektronske
6 sudnice na B/H/S-u.

7 To je ta stranica na B/H/S-u, ne znam da li ste mogli da pronađete
8 verziju na engleskom... aha, u redu. Oprostite zbog ovoga.

9 P: Gospodine Dragišić, pogledajte unos za 17. maj. Ovo je iz
10 objavljenog dnevnika Borislava Jovića i on tu kaže: "Sedamnaesti maj 1990.
11 Preduzimamo mere da se u Sloveniji i Hrvatskoj oduzme oružje iz civilnih
12 magacina TO-a i da se prenese u vojne magacine. Nećemo dozvoliti da oružje
13 Teritorijalne odbrane zloupotrebe u eventualnim sukobima ili za nasilno
14 otcepljenje. Praktično smo ih razoružali."

15 Ono što gospodin Jović, predsednik Predsedništva SFRJ, kaže kada
16 govori o razoružanju TO, to nema nikakvog smisla ukoliko je oružje TO-a već
17 bilo u vojnim magacinima JNA, zar ne?

18 O: Da, ali tvrdim Vam da oružje u Dalmaciji, gde postoje 22 opštine,
19 da se sve već nalazilo u magacinima JNA. A, ako me pitate za komentar ovoga,
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Predsedništvo SFRJ je, po zakonu, vrhovni komandant i ono je imalo pravo da
2 to naredi.

3 P: Dakle, Vi kažete da Vi bolje znate od predsednika Predsedništva
4 SFRJ?

5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Black, mislim da je ovo
6 pitanje dovoljno razrešeno, jer svedok je rekao da je bilo izvesnih
7 slučajeva zloupotrebe u Hrvatskoj, na područjima Hrvatske - a, sa druge
8 strane, Vi ste rekli da ovaj unos u dnevniku gospodina Jovića se odnosi na
9 pitanje otcepljenja Slovenije i Hrvatske.

10 G. BLACK: [simultani prijevod] Ja sam shvatio da je svedok rekao da
11 je samo mali procenat oružja TO bio izvan magacina JNA.

12 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] U petom redu stranice 333 /?33/
13 nam je govorio o vežbama, kada su dat... kada je oružje bilo izuzimano, a kada
14 su oni, nekim trikovima, ipak zadržavali to oružje nakon toga. I rekao bih
15 da je to uverljivo, ne razumem zašto insistirate -

16 G. BLACK: [simultani prijevod] U redu, preći ću na drugo pitanje.

17 P: Gospodine Dragišić, sad ćemo preći na jednu drugu temu. Kada ste
18 govorili o izborima iz 1990., Vi ste rekli da su postojale pretnje
19 počinjenja genocida nad Srbima. Da li se sećate da ste nam o tome govorili?

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da.

2 P: Možete li imenovati bilo koju osobu koja je pretila da će se
3 počiniti genocid nad Srbima, dakle, koja je upotrebila tu reč "genocid"
4 tokom kampanje iz... predizborne kampanje za izbore 1990.?

5 O: Ne.

6 P: U redu, onda ću Vam postaviti sledeće pitanje. To je, zapravo,
7 bilo samo tumačenje srpskog rukovodstva i srpskih medija o tome šta se
8 dešavalo u Hrvatskoj tokom te predizborne kampanje. Dakle, to je bilo srpsko
9 tumačenje događaja, a niko sa hrvatske strane nije eksplicitno pretio da će
10 se počiniti genocid, zar ne?

11 O: Ne, ali je dolazilo u gradu, u...u kafanama, pevale su se pesme
12 ustaške, ono "Srbe na vrbe" se pisalo po zidovima i slično.

13 P: Ali nijedan od hrvatskih ruko... vođa nije upotrijebio riječ
14 "genocid" ili prijetio genocidom Srbima 1990., u toj predizbornoj kampanji,
15 je li tako?

16 O: Nije pretio, ali su - odmah po pobedi - su pozvali ustaške
17 zločince, koji su... protiv kojih je postojala, ovaj, optužba za ratne zločine
18 iz Drugog svetskog rata, kao na primer Ivo Rojnica i, ne znam da li Šakić,
19 il' kako su se sve zvali, koji su odmah došli u Hrvatsku na kongres HDZ u...u
20 palati "Lisinski" sa... sve oni ustaški zločinci koji su b... protiv kojih je
21 postojala, ovaj, optužnica za ratni zločin, koji nisu smeli dolaziti, došli
22 su tada iz Argentine, iz ne znam iz kojih zemalja, došli su u Zagreb -

23 P: Oprostite, dozvolite da Vas prekinem ovdje. Vi ste odgovorili na
24 moje pitanje kada ste rekli: "Ne, nisu izrekli takve prijetnje," a ako Vas
25 nisam zatražio više informacija, onda ne morate to ni dati.

26

27

28

29

30

1 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] To je, u stvari, bilo pitanje,
2 vezano za ono što se govorilo prije izbora. Ja bih htio da se sada pozabavim
3 Vašom izjavom, gdje se nije zvanično govorilo, izričito govorilo o zvaničnim
4 izjavama, međutim Vi ste rekli - na strani 11, red 22 - da su "uoči izbora
5 počeli da veličaju Nezavisnu Državu Hrvatsku, onu od 1941. do 1945., u
6 štampi i na televiziji." A onda ste govorili o tim prijetnjama. Ja bih Vas
7 sada zapitao, u ovom kontekstu, šta mislite kada kažete veličanja vremena iz
8 Drugog svjetskog rata u štampi i na televiziji? U kojoj štampi i na kojoj
9 televiziji, na koje to mislite? I ko je... ko su to bili ljudi koji su to
10 govorili na medijima, zvaničnici ili novinari ili članovi stranaka, ili neko
11 drugi?

12 SVJEDOK: Ovi... recimo, doktor Tuđman, onda -

13 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mi sada govorimo o veličanju
14 Nezavisne Države Hrvatske, od 1941.-1945.?

15 SVJEDOK: Da. Na televiziji su se organizovali, recimo, razgovori gdje
16 su pozivani ljudi koji su pričali da s... recimo, koje su to bile granice
17 Hrvatske, šta se sve tada postiglo, da je to, ovaj, hiljadugodišnja želja
18 hrvatskog naroda. Poimenično, to su bili oni budući poslanici tak... koji su
19 se, recimo, ono u predizbornoj kampanji, koji bi govorili, koji su govorili
20 o svom programu kada dođu na vlast.

21 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dakle, to je ono što Vi
22 podrazumijevate pod "veličanjem države koja je trajala od 1941. do 1945."?

23 SVJEDOK: Da.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala, možete da nastavite.
2 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.
3 P: Gospodine Dragišiću, u istom ovom dijelu o kojem Vas je časni
4 sudija pitao, Vi ste rekli da ste mogli da čujete: "...prijetnje koje su bile
5 upućene na Srbe, u stvari, prijetnje da će se 1941. ponoviti ili,
6 preciznije, da će biti počinjen genocid protiv Srba ponovo." Moje je
7 pitanje, u stvari: Vi niste to čuli, niko nije prijetio da će se ponovo
8 počiniti genocid protiv Srba, zar ne?
9 O: Čuo sam. Recimo, po mom dolasku u Split, kada sam išao na
10 referisanje u štab Zajednice opština, jedno pet ili šest mladića je -
11 P: Da li govorite sada o periodu neposredno pred izbore?
12 O: Da.
13 P: U redu, onda molim nastavite, oprostite što sam Vas prekinuo.
14 O: Pet il' šest mladića su išli ulicom i pevali su pjesme u... ne mogu
15 se setiti koje pjesme, ali vidim da su pevali pjesme u koje spominju ustaše
16 i, ovaj, na zidovima su se nalazile, ovaj, raznorazne parole koje su, ovaj,
17 pretile Srb... rekô sam jedna od njih "Srbe na vrbe" ili slično.
18 A to je bilo i u Zagrebu, gdje sam tad odlazio, u druge gradove nisam
19 odlazio, ne mogu da...da...da kažem.
20 P: Kako bi nam bilo sasvim jasno, Vi ovo niste čuli od hrvatskih
21 vođa, je li tako? Rekli ste da ste čuli pjesme u raznim gradovima,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kako su ljudi pisali stvari po zidovima, ali to nisu bile izjave hrvatskih
2 vođa, zar ne?

3 O: Govorimo o vremenu pre izbora, govorim o vremenu pre izbora i tada
4 su na čelu hrvatske vlasti bile one iz Socijalističke Republike Hrvatske,
5 koji to nisu izjavljivali, tako da su Srbi koji su živeli u gradovima
6 masovno glasali za onu... za te, tu Socijalističku stranku koja je do tada
7 bila na vlasti.

8 P: U redu. Ali, niko iz HDZ-a - ne hrvatske državne vlasti, nego
9 hrvatske vođe HDZ-a u predizbornoj kampanji - niko od njih nije prijetio da
10 će počinuti genocid protiv Srba, zar ne?

11 O: A nisu pretili ni 1941., ali bilo koji čovek koji je otputovao na
12 teritoriji, to mu se dogodilo.

13 P: Moram Vas prekinuti, gospodine. Ja Vas sada pitam o predizbornoj
14 kampanji 1990., za to što ste nam Vi rekli, na strani 11 u transkriptu to
15 stoji, da su Srbima upućivane prijetnje da će ponovo nad Srbima biti
16 počinjen genocid. A moje je pitanje sljedeće: Nijedan od vođa HDZ-a to nije
17 rekao, zar ne?

18 O: Ne, ali se dogodilo sledeće. Na stanovima Srba -

19 P: Prije nego što nastavite, mi sada govorimo o izjavama,
20 prijetnjama, jer je to ono o čemu ste i Vi govorili, zar ne? Nijedan vođa
21 HDZ-a nije izrekao prijetnje o tome da će se nad Srbima ponovo počinuti
22 genocid, zar ne?

23 O: Govorili su u smislu da je to hrvatska država, da s... da...da će,
24 ovaj, da će hrvats... da će Hrvati preuzeti kontrolu potpunu u svojoj državi.

25
26
27
28
29
30

1 Nisu rekli da će, da će oni da ubijaju, ali se podrazumevalo iz... ovo što ja
2 govorim -

3 P: Oprostite, ali postoji velika razlika, zar ne, između toga da neko
4 želi nezavisnost za Hrvatsku i da počini genocid nad Srbima. To su dve
5 sasvim različite stvari, zar ne?

6 O: Nisu. Nisu, jer mi smo... jer mi se... jednostavno smo, ja više nisam
7 smeo, na primer, da odlazim u Split, u Zagreb, u Rijeku, u druge gradove.
8 Takva je bila atmosfera da su, jednostavno ljudi nisu... pošto Srbi govore
9 malo... malo drugi narječje /sic/, i imali smo problema kad bi odlazili tamo
10 i, kažem, ja sam se, osjećao sam strah. I ne samo ja, nego svi Srbi koji,
11 uglavnom, koji su putovali, osjećali su... osjećali su strah od... šta će im se
12 dogoditi.

13 P: Bojali su se hrvatske nezavisnosti, a ne zato što su hrvatski vođe
14 prijetili genocidom nad Srbima?

15 O: Ne, nismo se bojali nezavisnosti, nego bojao sam se, jednostavno,
16 bojao sam se da... da možda će me neko ubiti, da će me... jer...jer su se već tada
17 počele događati takve stvari da ljudi nestanu.

18 P: Pred koji trenutak ste nam rekli da hrvatske vođe nisu govorile
19 ništa o ubijanju ljudi, već su govorili o tome da će biti formirana hrvatska
20 država. Ono što ja ne razumijem jeste kako govor o hrvatskoj državi Vas
21 navodi da se bojite genocida. Ništa nije bilo rečeno od strane hrvatskih
22 vođa, već je to bila neka vrsta Vaše interpretacije i interpretacije srpskog
23 rukovodstva i medija. Je li to tačno?

24 O: Nije tačno. Ja sam radio tada u Skupštini opštine Knin. Mi smo, do tada,
25 kad dođemo na posao zajedno pili kafu, i Srbi i Hrvati, nismo o tom vodili računa,
26
27
28
29
30

1 ko je šta. Radili smo zajedno. Odjedanput su, ovaj, hrvatski radnici, koji
2 su radili s nama, prestali s nama da razgovaraju, osim kada su morali
3 službeno.

4 P: Da pokušam sada da zaokružim ovo pitanje... ovu temu jednim pitanjem.
5 Kada ste nam rekli, na 11. strani transkripta, da ste mogli da čujete
6 prijetnje - precizno - u pogledu toga da će nad Srbima biti počinjen
7 genocid, to nije tačno, zar ne? Vi ste pretjerivali i davali ste tumačenja,
8 ali Vi niste čuli prijetnje genocida nad Srbima, zar ne?

9 O: Mi nismo, sigurno nisam preterivao, jer Vi sada... to je isto kao
10 kad osećate da l' vam je hladno ili toplo; tako sam ja osećao da li sam u
11 opasnosti ili nisam u opasnosti.

12 P: U redu. Znači, Vi ste osjećali da ste u opasnosti ali, složićete
13 se sa mnom, mislim da ste to rekli, ali je bilo nejasno - jer ste... smo se
14 vraćali na tu temu i napuštali je - ali složićete se da, iako ste Vi
15 osjetili tu opasnost, to nije bilo zato što su vođe hrvatske vlade ili vođe
16 HDZ-a u stvari prijetile genocidom, je li tako? To je bilo nešto što ste Vi
17 osjećali, Vi i drugi Srbi, ja mislim.

18 O: Mogu li da navedem još jedan primer?

19 P: Molim Vas da prvo odgovorite na moje pitanje, a onda, ako bude
20 potrebno da date drugi primer, onda možete.

21 O: Eksplicitno nije to rečeno, ali kažem, ako na zidu kojem ništa
22 nije bilo piše, ovaj, "Ubij Srbina," ako na utakmicima, ako na utakmicama,
23 kad dođeš na fudbalsku utakmicu vidiš jednu onu gomilu koja želi da...da
24 ubija, vi ne možete tad normalno da se, da se osećate. Nije to rekao, ovaj,
25 recimo neki političar, ali se na utakmicama, na bilo gdje, u bilo kom

26
27
28
29
30

1 razgovoru se to videlo i osećalo.

2 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Oprostite, šta bi ti ljudi
3 na nogometnim utakmicama rekli, pod pretpostavkom da su Hrvati?

4 SVJEDOK: Bio sam na utakmici Hajduk-Zvezda u Splitu, zadnja kad je
5 tađ odigrana. Bio sam sa decom. Kada su počeli skandirati, ovaj: "Cigani,
6 Cigani, ubij!" i tako, ja sam pobegô sa decom sa utak... izašao sam, imao sam
7 malu decu, izašao sam sa decom sa utakmice i napustio sam. Osećao sam,
8 osećao sam strah za sig... i svoju sigurnost i sigurnost dece.

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A ko su onda "Cigani"?

10 SVJEDOK: To je pogrđni naziv Hrvata za Srbe.

11 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo. Gospodine
12 Black, izvolite.

13 G. BLACK: [simultani prijevod]

14 P: Gospodine Dragišiću, sad ćemo preći na drugu temu i htio bih da
15 Vam skrenem pažnju na 17. avgust 1990. Vi ste govorili o barikadama koje su
16 podignute tog dana, a mislim da sam Vas shvatio da ste rekli da su, u isto
17 vrijeme, osigurani objekti u Kninu, kada su bile podignute i barikade. Da li
18 sam Vas tačno shvatio?

19 O: Niste. Niste, jer u Kninu nije bilo potrebe za osiguranjem nekih
20 objekata.

21 P: Zato što ste, negdje ranije danas - to je na strani 17 transkripta
22 - Vi ste govorili o onim vježbama, iz ranijeg perioda, i govorili ste o
23 "zaštiti, obezbjeđenju objekata, tako da su svi građani znali koje objekte
24 treba obezbjediti i onda su pravili barikade." Pa ste rekli da su:

25

26

27

28

29

30

1 "Prema tom scenariju, manje-više, izvršene i blokade puteva koji su
2 vodili prema Kninu."

3 Zato sam Vas i pitao. Da li je bilo ikakvih objekata koji su bili
4 obezbjeđivani u Kninu 17. avgusta 1990?

5 O: Nije, nije.

6 P: Hvala, u redu.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kako bih ja to razumio, šta se
8 podrazumijeva pod "objektima"?

9 SVJEDOK: Pod objektima se podrazumeva, na primer, bolnica, zgrada
10 Skupštine opštine, rezervoar vode, izvor vode, most preko rijeke i slični
11 takvi objekti.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, možete nastaviti.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

14 P: Gospodine Dragišić, odgovarajući na pitanje sutkinje Nosworthy,
15 rekli ste da barikade nisu imale odobrenje, odnosno, da nije bilo ovlaštenja
16 za podizanje barikada?

17 O: Nije niko... tada je... tada je, kada je došlo do panike među srpskim
18 stanovništvom u Kninu - bojali su se, kažem, nailaska o... specijalaca
19 naoružanih sa oružjem, suzavcom, oklopnim vozilima - i sama reakcija
20 stanovništva je bila da spreče, da zapreče putove koji, nekoliko puteva koji
21 su vodili iz... iz tih pravaca.

22 P: Vi ste ranije objasnili kako je to bilo organizovano i čija je
23 inicijativa bila. A moje je pitanje bilo, u stvari, da je to podizanje
24 barikada bilo nezakonito.

25

26

27

28

29

30

1 O: To je bilo toga, to je bilo tog 17. avgusta, kada je to preko s...
2 SDS-a, ovaj, izvršeno zaprečavanje i preko radija je dr. Babić proglasio
3 ratno stanje bio, tog dana.

4 P: To ste objasnili. No, da se vratimo na ono što ste ranije rekli.
5 Sutkinja Nosworthy Vam je postavila vrlo konkretno pitanje. Ona je pitala:
6 "Da li su oni," a mislila je na ljude koji su podigli barikade, "da li su po
7 zakonu imali ovlaštenja da postave barikade? Da li je to bila njihova
8 dužnost?" A Vi ste rekli: "Ne."

9 O: Ne.

10 P: Ja to sasvim razumem, da su to bile neovlašteno podignute
11 barikade, da nisu bile prema zakonu podignute, je li tako?

12 O: Da i one su podignute, podigli su nezakonito ljudi koji su to
13 napravili iz straha. Više se može reći - stihijski.

14 P: Dopustite da Vas ovdje zaustavim. Ja nisam ovdje pitao o
15 motivaciji, već o tome da li su one bile u skladu sa zakonom ili ne i Vi ste
16 odmah na to odgovorili.

17 Da li su policija ili vlasti u Kninu poduzele ikakvu akciju da se
18 uklone te nezakonite barikade?

19 O: Sutradan su vlasti u policiji zatražile da se barikade uklone, ali
20 su, ovaj, sa druge strane, hrvatski policajci, sa druge strane - dakle, van
21 područja opštine - hrvatski policajci su postavili svoje ove kontrolne
22 punktove, gde su, ovaj, ljude koji su radili, recimo, u Šibeniku, uglavnom
23 na tom području, su ih legitimisali, privodili, pa je bilo raznih slučajeva
24 i oduzimanja vozila i ostalo, i da ne bi ulazili na područje ove -

25

26

27

28

29

30

1 P: Dopustite da Vas prekinem. Mislim da ne odgovarate na moje
2 pitanje. Ne postavljam Vam pitanje o barikadama koje su postavili Hrvati, ja
3 Vas sada pitam o barikadama o kojima ste Vi govorili, o onima za koje ste mi
4 rekli da su ih postavili Srbi.

5 Da li Vi sada kažete da su pripadnici srpske policije zatražili, 18.
6 avgusta, da se barikade uklone?

7 O: Da.

8 P: A ko je to zahtijevao?

9 O: Ne znam ko je iz policije zahtijevao ali, uglavnom, zahtijevano da
10 se barikade uklone i da civili vrate oružje. To je zahtijevao do... ovaj, dr.
11 Rašković je tražio to od pil... od policije da se napravi.

12 P: Osamnaestog avgusta, Milan Martić je bio zadužen za barikade, zar
13 ne?

14 O: Nisam, ovaj, ja sam imao svoje, ovaj, posao i nisam bio član
15 saveta, nit' sam bio, ovaj... Milan Babić je bio šef i on je... on je rukovodio
16 sa... kao sa svim tamo. Osim sa Teritorijalnom odbranom.

17 P: Mi sada govorimo o Vašem zetu, zar ne? On...

18 O: Ne, o... o šuraku.

19 P: A Vi kažete da ne znate šta je on radio 18. avgusta?

20 O: Da, ne znam šta je radio jer, kažem, ja sam imao, ovaj, svoje
21 poslove, kontrolisao sam da je sva moja oprema i sve ostalo da je na mestu.
22 Referisao sam i nisam se sretao sa Martićem toga i narednih dana.

23 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Oprostite, da pitam, da li je
24 Milan Martić, optuženi, već bio u to vrijeme Vaš šurak?

25

26

27

28

29

30

1 I, to pitam samo u ovom kontekstu, kada ste se oženili?
2 SVJEDOK: Ja sam se oženio 1974. godine, ali kao što ste videli, kao -
3 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala, hvala. Samo da bih imao
4 sliku o tome, hvala Vam.
5 Možete nastaviti, gospodine.
6 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.
7 P: Gospodine Dragišiću, Vi ste sasvim sigurno saznali, nakon toga, u
8 danima nakon 17. avgusta 1990., da je Milan Martić bio zadužen za barikade.
9 Ako to niste znali 18., onda ste saznali kasnije, zar ne?
10 O: Mislim da je za barikade bio zadužen SDS, a ne Milan Martić.
11 Dakle, nije policija držala barikade, nego mjesne zajednice sa ovim SDS-om
12 mjesne zajednice, oni su držali barikade, jer nije bilo toliko milicionera
13 koji su mogli da, ovaj, drže barikade, nego su barikade držale s... mesna
14 zajednica svaka je držala na svom području.
15 P: Složićete se sa mnom, zar ne, da je policija učestvovala u davanju
16 osoblja za te barikade, zar ne?
17 O: Znam da je policajac Knežević bio zadužen za barikadu negdje gore
18 kod Vrlike, a za ostale barikade nisam upoznat ko je bio, jer... re... kao što,
19 složićete se Vi sa mnom, da sam ja imao mnogo poslova Teritorijalne odbrane
20 da nisam imao posla sa barikadama.
21 P: Rekli ste da, po Vašem mišljenju, 17. avgusta su postojale te
22 glasine o hrvatskim oklopnim vozilima i helikopterima koji dolaze u Knin,
23 koji su trebali da pokušaju spriječiti referendum. To je ono što ste nam
24 rekli ranije, zar ne?
25
26
27
28
29
30

1 O: Da.

2 P: Nikakvi helikopteri niti oklopna vozila nikada nisu došla u Knin,
3 zar ne, 17. avgusta 1990.?

4 O: Da, ali je bila vijest sutradan da su avioni JNA vratili
5 helikoptere koji su poletili ka Kninu, da su ih vratili u Zagreb, u Zagrebu.
6 I to je pouzdano tačno.

7 P: No, u stvari, ni to se nije dogodilo. Ti su se avioni vratili,
8 odnosno, letjelice vratile iz drugih razloga. Njih nikada nisu presreli
9 avioni JNA, zar ne?

10 O: Presreli su ih i vratili su sigurno. Imali smo vesti i u štampi, a
11 i mi smo dobili vest, preko komande 9. korpusa JNA, da su bili krenuli
12 he...helikopteri iz Zagreba - ne znam da li se zvao aerodrom Lučko - i da su
13 ga vojni avioni, da su ih vojni avioni vratili. To je pouzdano tačno... tačna
14 informacija.

15 P: Druga operacija ili operacije toga dana - a ovdje konkretno mislim
16 na Benkovac, gdje su hrvatske vlasti, u stvari, izuzele i zaplijenile oružje
17 snaga rezervne policije - te operacije se nisu odnosile na referendum, već
18 su se odnosile na obezbjeđivanje kontrole oružja rezervne policije, tako da
19 ga ne bi koristili policajci koji su bili neprijateljski raspoloženi prema
20 hrvatskim vlastima. Tako da je stvarna svrha operacije u Benkovcu i one koja
21 nije uspjela u Obrovcu tog istog dana bila to?

22 O: Bila je razoružavanje Srba.

23 P: To je tačno i ona nije imala nikakve veze sa referendumom, već se
24 radilo o obezbjeđivanju kontrole nad oružjem rezervne policije u tim gradovima,

25

26

27

28

29

30

1 u Benkovcu i, kako su pokušali, u Obrovcu, zar ne?

2 O: Bila je razoružavanje policije gdje žive Srbi, a pre toga, Vi ste
3 sigurno upoznati, na televiziji je prikazan film gde general Špegelj
4 savjetuje hrvatske one aktiviste kako će ubijati oficire i gde -

5 P: Gospodine, prekinuću Vas. O tom filmu smo imali već druge iskaze,
6 pa ću Vas prekinuti. Rekli ste da su Srbi razoružani; međutim, oni nisu
7 razoružavali Srbe, već su preuzimali kontrolu nad policijskim oružjem koje
8 je pripadalo hrvatskom MUP-u, zar ne? Hrvatski MUP je preuzimao kontrolu nad
9 svojim vlastitim oružjem, zar ne? To je bilo ono što se događalo.

10 O: Ali, i Srbi su pripadali hrvatskom MUP-u, ali njima je bilo
11 izuzeto oružje. I hrv... i isti Srbi i Benkovac, Knin, isto su pripadali
12 hrvatskom MUP-u i oni nisu imali pravo da drže oružje, dok je, na primer,
13 MUP Zadar njima izuzeo oružje. A... a MUP Šibenik je tražio od Beograda da
14 izuzme svoje naoružanje, bataljona rezervne policije, i dobio je to
15 odobrenje; negdje, nekih 500 cijevi su iz skladišta Šubićevac izuzeli, ovaj,
16 MUP Šibenik.

17 P: Idimo korak po korak. Pod jedan, Vi se slažete sa mnom da to
18 oružje rezervne policije je bilo vlasništvo hrvatskog MUP-a, zar ne?

19 O: Ono je bilo vlasništvo policije i raspoređeno je prema svakom,
20 prema svakoj stanici javne sigurnosti, zavisi koliko je ona, prema planu,
21 imala rezervnih policajaca, toliko je imala i oružja u svom magacinu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: To je bilo vlasništvo hrvatskog MUP-a, zar ne?

2 O: To je bilo, sve ukupno, to je bilo vlasništvo... cele, ove... cele
3 policije, ali je svaka policija imala svoje naoružanje. E sada, ovaj, gde se
4 god nalazili Srbi, to naoružanje je -

5 P: Gospodine, dopustite mi da Vas prekinem. Kada kažete: "To je bilo
6 vlasništvo celokupne policije," to je, zapravo, bio hrvatski MUP, zar ne? To
7 je policija o kojoj govorimo. Molim Vas da odgovorite na moje pitanje.

8 O: I Srbi su pripadali hrvatskom MUP-u i nisu oni, ovaj -

9 P: Gospodine, molim Vas da odgovorite na moje pitanje. Ja ne sporim
10 da li su Hrvati ili Srbi bili u hrvatskom MUP-u. Govorimo sada o oružju koje
11 je bilo vlasništvo hrvatskog MUP-a. Da li je to tačno ili, pak, nije tačno?

12 O: To je tačno da je bilo, ovaj -

13 P: Hvala. Sad možemo preći na drugi deo mog pitanja.

14 Srpski policajci nisu bili razoružani - niko im nije uskratio pravo
15 da nose oružje, da imaju oružje, kako ste Vi rekli - već jednostavno je u
16 Benkovcu bilo oduzeto oružje rezervne policije. Dakle, to se desilo. Nije da
17 su srpski policajci bili razoružani.

18 O: Ali, to je se desilo na sledeći način: u civilima, u civilnim
19 uniformama, u toku noći, sa dugim cevima došli su i pokupili naoružanje. Zar
20 to ne li... je li to redovno na... razoružavanje? To je više ličilo na
21 teroristički upad, nego na zakonsko i redovno razoružavanje.

22 P: Gospodine, ja ovde postavljam pitanja, ne Vi.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Razumem, gospodine Black.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Šta mislite pod "civilne
3 uniforme"?

4 SVJEDOK: Evo kao ja sada, ili u farmerkama. Došli su ljudi sa
5 kamionima i sa dugim cevima.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To nije uniforma, zar ne?

7 SVJEDOK: Pa, ne, ne, u civilnim odelima su došli u... pošto je bilo
8 leto, verovatno u farmerkama i -

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala. Puno Vam hvala.
10 Hvala, gospodine Black.

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

12 P: I još nešto u vezi referenduma i ovih barikada. Referendum je
13 održan kako je bilo i planirano, zar ne?

14 O: Da.

15 P: Rekli ste nam ko je, po Vama, bio inicijator podizanja barikada -
16 SDS - ali koordinisanje i organizovanje podizanja barikada je učinio štab
17 odbrane Knin, koji je kasnije imenovan Savet narodnog otpora, zar ne?

18 O: Verovatno ja nisam, od onog momenta kad sam napustio taj
19 savez...savet u 11.00h, ja kasnije nisam u tome učestvovao.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A zašto "verovatno"? Mogli biste
21 da nam kažete konačno kada ste otišli u 11.00h nikada niste učestvovali u
22 tome. Zašto kažete "verovatno" niste učestvovali?

23 SVJEDOK: Ja nisam učestvovao, ali na pitanje koje je postavio
24 gospodin ko je, ovaj, ko je rukovodio sa ovim, pretpostavljam da je to bio
25
26
27
28
29
30

1 ovaj Savet narodnog otpora, u... na čijem čelu je bio, ovaj, Babić, a
2 vjerovatno bio član i zamenik Lazo Macura, ne znam ostale koji su sve bili.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovo bi trebalo da su dve rečenice,
4 tako da pretpostavljam da posle reči "verovatno" bi trebalo da bude tačka.

5 U redu, izvolite nastavite.

6 G. BLACK: [simultani prijevod]

7 P: Da li Vi kažete, gospodine, da nakon 11.00h ujutru 17. avgusta
8 1990. godine. Vi ne znate ko je koordinisao podizanjem barikada?

9 O: Ne, jer ja sam bio pozvan pred komisiju JNA u Komandi korpusa,
10 gdje smo utvrđivali, gdje je ta komisija utvrđivala da li je oružje koje je
11 pot...podijeljeno pripadalo Teritorijalnoj odbrani ili ne i poslije toga sam
12 referisao ovome štabu Zajednice opština i ostao sam u zgradi Skupštine
13 opštine.

14 A od mojih saradnika sam čuo da je ispred stanice milicije ogromna
15 gužva, da se skupilo mnogo ljudi i kasnije sam obavešten da su, ovaj, na
16 mobilizacijskom zborištu čete milicije u omladinskom naselju Golubić, da je
17 deljeno oružje. To su moja saznanja.

18 P: A Milan Martić je delio to oružje, zar ne?

19 O: Nisam tome prisustvovao, ne znam i ne mogu o tom da...da...da se
20 izjasnim.

21 P: Rekli ste da ste čuli o tome, a čuli ste takođe da je Milan Martić
22 bio jedan od osoba koje su delile oružje, zar ne?

23 O: Čuo sam da je milicija dijelila, a nisam po...posebno čuo da je
24 Milan Martić delio oružje.

25 P: U redu. Vratimo se sada na Savet narodnog otpora. Vi ste nam rekli
26
27
28
29
30

1 gde ste bili 17. avgusta 1990. Ali, nakon tog dana - pređimo sada na
2 septembar mesec - Vi ste bili član Saveta narodnog otpora, zar ne?

3 O: Ne, ne.

4 P: Da li znate bilo šta o radu Saveta narodnog otpora u to vreme?

5 O: Znam toliko što sam slušao na *Radio Kninu* povremena saopštenja
6 Saveta narodnog otpora. Nisam u tom radu učestvovao nit' sam upoznat o nekom
7 drugom radu osim što sam slušao, kažem, na radiju i povremeno sam... mislim da
8 je time rukovodio Milan Babić.

9 P: S jedne strane kažete da ne znate, a sada kažete da mislite da je
10 Milan Babić bio na čelu Saveta. Da li znate ko je bio na čelu Saveta?

11 O: Milan Babić je bio na čelu svih, ne samo savjeta, on je bio i
12 vrhovni komandant i predsednik opštine i predsednik Skupštine i sve
13 funkcije; recimo, bilo koja koju se događale */sic/*, on je želio da bude,
14 ovaj, šef.

15 P: Gospodine, u kom svojstvu je Milan Babić bio vrhovni komandant
16 avgusta 1990.?

17 O: On nije, avgusta 1990., mogô da bude komandant, ako... jer, ako ste
18 me slušali, objasnio sam da je Teritorijalna odbrana bila pored */sic/*
19 potčinjena štabu Zajednica opština, a ovaj republičkom štabu. Dakle, on nije
20 bio vrhovni komandant, dok nije pres... postao predsednik Skupštine -

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine... U redu, hvala.

2 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Čini se da je ovo bilo
3 metaforički rečeno, da je on bio vrhovni komandant.

4 SVJEDOK: Možda tako.

5 G. BLACK: [simultani prijevod]

6 P: Kada ste rekli "vrhovni komandant", između ostalih izraza:
7 "predsednik opštine", "predsednik Skupštine", da li ste govorili o vrhovnom
8 komandantu u tehničkom smislu, kao o funkciji, ili ste govorili metaforički,
9 kao što je sugerisao sudija Hoepfel?

10 O: On je mogô biti, ovaj, samo metaforički, jer on nije... ako s... ako
11 s... ja sam objasnio da nije mog... da nije komandovao, a i videlo se da nije
12 komandovao sa Teritorijalnom odbranom.

13 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Black, svedok nije
14 rekao "vrhovni komandant" kada su pominjani i drugi izrazi - "predsednik
15 opštine", "predsednik Skupštine" itd. - već ranije, pre ovih izraza.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. To je bila kasnija
17 rečenica. Zato sam to tako rekao.

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dakle, to je... moguće da je to
19 bila kao jedna opšta ideja o tome, a onda je prešao na konkretne funkcije.

20 G. BLACK: [simultani prijevod]

21 P: Zapravo, gospodine Dragišić, Milan Martić je bio na čelu Saveta
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 narodnog otpora, zar ne? On je... njemu je Milan Babić dao zaduženje, položaj
2 komandanta štaba i onda je on bio na čelu Saveta narodnog otpora, zar ne?

3 O: Ne, sigurno ne, jer Milan Babić nikome nije dao zaduženje... da...
4 koje bi... a da sebi to ne bi uzeo. Sigurno nije Milan Martić bio, ovaj... jer
5 on ni po položaju nije mogô da bude, jer... ranije ov... Rekô sam da je Savjet
6 narodnog otpora nastao od Komiteta za opštenarodnu odbranu i društvenu
7 samozaštitu, a predsednik toga Komiteta je bio predsednik Skupštine, a na
8 toj funkciji je bio Milan Babić.

9 P: Gospodine, malo sam zbunjen jer, sa jedne strane mi kažete da ne
10 znate ništa o radu Saveta narodnog otpora, ali mi sa sigurnošću možete reći
11 da je Milan Babić bio na čelu, a ne Milan Martić. Kako to možete reći? Da li
12 znate o radu tog Saveta ili, pak, ne znate?

13 O: Ne znam o radu, ali znadem kako fon...funkcioniše. Predsednik
14 Skupštine je ujedno predsednik Saveta. Ne može biti policajac predsednik
15 Saveta ili komandant štaba ili bilo... nego predsednik Skupštine je ujedno
16 predsednik Saveta. U zakonu je tako bilo regulisano.

17 P: Gospodine, dopustite da Vas prekinem. U redu, dakle, Vi govorite
18 kako je zvanično trebalo biti, ali ne znate kako je u stvarnosti
19 funkcionisao taj Savet. Da li je to ono što nam kažete?

20 O: Da.

21 P: U redu.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, mislim da je pogodan
2 trenutak za pauzu.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Nastavićemo za pola sata.

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

5 ... Pauza počela u 12.00h

6 ... Sjednica nastavljena u 12.30h

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

8 Izvolite sestti.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Black.

10 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

11 P: Gospodine Dragišić, tokom poslednje sednice rekli ste nam da Milan
12 Martić nije bio zadužen za barikade. Želeo bih da sada pogledamo jedan
13 dokument. Reč je o dokaznom predmetu 496, koji je u spisu.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Interesuje me stranica br. 6, mislim
15 da je to ista stranica i na engleskom i na B/H/S-u. Verzija na engleskom ima
16 ERN broj 02195509 na vrhu, a to je 6. stranica na B/H/S-u, prevodu.

17 Na svom ekranu vidim verziju na engleskom, a potrebno je da svedok
18 vidi verziju na B/H/S-u. Savršeno, hvala. Molim -

19 SVJEDOK: Uvećajte.

20 G. BLACK: [simultani prijevod] Da, pravo to, da uvećamo donji deo. A
21 ne, upravo smo izgubili verziju na B/H/S-u.

22 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Je li to jedna stranica, koju nam
23 pokazujete?

24 G. BLACK: [simultani prijevod] Zapravo, samo jedan pasus, časni Sude.

25 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala.

26 SVJEDOK: Kod mene je na engleskom.

27 G. BLACK: [simultani prijevod] Nastoje da stave verziju na B/H/S-u na ekran.

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A ja imam verziju na B/H/S-u.
2 SVJEDOK: U redu. Nemam, ja imam isto na engleskom.
3 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Mogu li da Vas upitam sledeće, u
4 međuvremenu: da li je verzija na engleskom ili na B/H/S-u original?
5 G. BLACK: [simultani prijevod] Verzija na engleskom, časni Sude. Ovo
6 je transkript koji smo dobili od BBC-ja. Da, sad imamo i verziju na B/H/S-u
7 na ekranu.
8 P: Gospodine Dragišiću, ovo je transkript razgovora sa Milanom
9 Martićem od 14. oktobra 1994. godine.
10 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da se zumira donji deo na B/H/S-
11 u... e, to je. Malo samo spustite.
12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li bismo mogli da vidimo
13 verziju na engleskom?
14 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ja to sad imam... verziju na
15 engleskom imam na ekranu. Da li i Vi to vidite?
16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zahvaljujući sudiji Hoepfelu.
17 G. BLACK: [simultani prijevod]
18 P: Gospodine Dragišić, molim da se koncentrišete sada na prvi pasus i
19 pratite dok to čitam. Ovde piše: "Dana 17. avgusta, dva dana pre našeg
20 referenduma, primili smo informaciju da je hrvatska policija počela da
21 razoružava stanice milicije u srpskim opštinama. U Kninu smo im dopustili da
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nas razoružaju. U dogovoru sa Raškovićem i Babićem, odlučili smo da uzmemo
2 svo oružje iz magacina rezervnog sastava milicije, a to smo inscenirali kao
3 da su građani upali u magacin. Uzeli smo oružje i od tog trenutka ja sam
4 lično preuzeo komandu na barikadama na putevima. To je bio prvi put da smo
5 podigli barikade, ali one nisu služile za to da se bilo ko napada, nego za
6 našu odbranu."

7 Budući da ste ovo videli sada, da ste videli reči Milana Martića, da
8 li prihvatate da je gospodin Martić bio zadužen za barikade?

9 O: Nisam bio član toga Saveta i da li su, i šta su se dogovorili
10 Milan Babić i Milan Martić, meni nije bilo poznato.

11 P: Da li prihvatate da je gospodin Martić bio zadužen za barikade ili
12 osporavate, ili jednostavno ne znate da li jeste ili nije bio?

13 O: Ne znam da li je bio ili nije bio.

14 P: U redu. Vama jeste poznato da je on bio član Saveta narodnog
15 otpora, zar ne? Vi ste rekli da se ne slažete da je bio na čelu Saveta, ali
16 prihvatate da jeste bio član tog Saveta, zar ne?

17 O: Ja nisam bio član toga Saveta i ja ne mogu da eksplicitno da
18 tvrdim da je bio ili da nije bio. Ali, po funkciji je na čelu Saveta morao
19 da bude Milan Babić.

20 P: Pretpostavljam da je ovo slično pitanje prethodnom: da li
21 prihvatate da je Milan Martić bio član Saveta narodnog otpora ili to
22 osporavate, ili jednostavno ne znate da li jeste ili nije bio član?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ne znam da li je bio ili nije bio član jer, kažem, to je... oni su
2 se... Savet se sastajao i davao saopštenje, a ja nisam bio član tog Saveta i
3 nisam u stanju da tvrdim ko je bio sve član Saveta.

4 P: U redu. Istina je, zar ne, da je taj Savet postojao izvan
5 uobičajenih političkih struktura u Kninu? Na primer, neki od članova tog
6 Saveta nisu imali nikakvu političku funkciju, zar ne, to je tačno? A ako
7 znate, recite nam, odgovorite mi, a ako ne znate, recite da ne znate.

8 O: Već malopre sam odgovorio da nisam bio član i ne znam ko su bili
9 članovi Saveta.

10 P: U redu. U to vreme Vi ste bili komandant kninskog TO-a, zar ne? To
11 je bila Vaša funkcija u to vreme?

12 O: Da.

13 P: I rekli ste da ste imali sastanke sa zvaničnicima JNA. Moje
14 pitanje je sledeće: niste li znali šta se dešava sa barikadama, ko ih
15 organizuje, ko koordiniše uspostavljanjem barikada? Na osnovu Vašeg položaja
16 komandanta TO, niste li znali, niste li morali znati o tome?

17 O: Znao sam da ih organizuje SDS i da se one postavljaju, da su
18 aktivisti i članovi SDS-a, da su držali barikade.

19 P: Dakle, Vi kažete da ste to znali, ali niste znali ili ne znate
20 danas, da je Savet narodnog otpora koordinisao uspostavljanje i
21 organizovanje barikada. Da li sam Vas ispravno razumeo?

22 O: Da.

23 P: Rekli ste nam u više navrata, govorili u više navrata o funkcijama
24
25
26
27
28
29
30

1 Milana Babića i čini se da dosta toga znate o Milanu Babiću, a malo,
2 relativno veoma malo o Milanu Martiću. Moje pitanje je da: zar nije da Vi,
3 zapravo, pokušavate da umanjite bilo šta što bi moglo da implicira Vašeg
4 šuraka kada kažete da je, zapravo, Milan Babić bio zadužen za sve. To je ono
5 što se, zapravo, danas ovde dešava, zar ne?

6 O: Ne, ali stvarna situacija je bila takva, jer nije bilo nijedne
7 dužnosti koju je mo... kažem, koju je mogô da uzme a da on nije bio, ovaj, na
8 toj dužnosti. I on je bio, ovaj, glavni.

9 P: Zapravo, Milan Babić je bio popularan političar u to vreme i on je
10 imao političku vlast u Kninu. Ali, kada je reč o operativnim pitanjima, to
11 je bilo u domenu Milana Martića, zar ne? Od avgusta 1990. pa nadalje.

12 O: Ne. On je imao svu vlast u Kninu, i političku i operativnu i
13 stvarnu.

14 P: Ja sam u pravu, zar ne, da je Milan Martić bio imenovan za
15 sekretara unutrašnjih poslova januara 1991.?

16 O: Da.

17 P: Razlog zašto je postavljen na tu funkciju je njegova uloga u leto
18 i jesen 1990. godine, zar ne?

19 O: Ne znam ali, ovaj, on je, kažem, on je postavljen, Babić ga
20 postavio, i on je bio Babićov saradnik odranije i on ga... on je verovatno
21 odlučivao k... da bude on postavljen na mesto sekretara.

22 P: Saradnik Babića iz ranijih vremena ali, zapravo, mislite na leto-
23 jesen 1990., zar ne? Tada su Milan Martić i Milan Babić radili zajedno.

24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da.

2 P: Želeo bih da se osvrnemo na još nekoliko pitanja koja se tiču
3 Saveta narodnog otpora. Rekli ste da Vam rad tog Saveta nije poznat, pa ako
4 Vas pitam u vezi nečega što ne znate, Vi mi recite. Ali, da vidimo šta
5 znate.

6 Da li Vam je poznato da, u nekom trenutku septembra meseca, Milan
7 Babić i još nekoliko članova Saveta su se ogradili od rada Saveta narodnog
8 otpora?

9 O: Nije mi poznato.

10 P: Da li Vam je bilo poznato da 10. 9. 1990. Milan Babić je potpisao
11 sporazum sa hrvatskim vlastima, uključujući i ministra unutrašnjih poslova -
12 Boljkovac - da se mirno reši situacija, uključujući i da se vrati oružje
13 koje je bilo uzeto iz policijskih stanica. Da li Vam je to bilo poznato 10.
14 septembra?

15 O: Nije mi... ne sećam se tačno datuma, ali mi je poznato da je... da je
16 Milan Babić pregovarao sa Boljkovcom, sa Vukasom i ne znam s kim sve ne.

17 P: I taj sporazum, koji je Babić postigao sa tim ljudima, Savet
18 narodnog otpora je to odbacio i Milan Babić je čak i bio nazvan izdajnikom
19 zbog tih pregovora i tog sporazuma. Nije li to tačno?

20 O: E, nije mi poznato.

21 P: Još par pitanja u vezi aktivnosti Saveta. Rekli ste nam da Savet
22 narodnog otpora je izdavao javna saopštenja. Nije li to tačno?

23 O: Jeste.

24 P: I u tim saopštenjima je komentarisao, na primer, ili osuđivao
25
26
27
28
29
30

1 akcije hrvatskih vlasti i davana su uputstva građanima kako da se pripreme
2 za odbranu. Dakle, takve stvari su izdavane u tim saopštenjima, zar ne?

3 O: Mislim da ste u pravu. Davno je bilo i ne sećam se, ali mislim da
4 su... da je tako bilo.

5 P: U pravu sam kada kažem da jedan od glavnih ciljeva tog Saveta bio
6 je da se stvori situacija ili okolnosti pod kojima bi došlo do intervencije
7 JNA, vojne intervencije u Kninu i Krajini? Dakle, to je bio jedan od ciljeva
8 Saveta, zar ne? Da li Vam je to poznato?

9 O: Nije mi bi... nije mi poznato, samo mi je poznato da je JNA
10 nastojala da spreči svaku vrstu sukoba i da djeluje po zakonu... po zakonu i
11 da spreči bilo k... Ona, JNA je nastojala također da spreči, ovaj, i sukobe
12 bilo kakve vrste, i barikade, ali, ovaj, ti sukobi su, ovaj, rasli -

13 P: Dopustite da Vas tu zaustavim. Kao dio cilja da dođe do vojne
14 intervencije, da li ste znali da je Savet nar... u stvari organizovao
15 incidente, kao što je blokiranje željezničkog saobraćaja, eksploziju kioska
16 i oštećivanje privatnih radnji, čiji su vlasnici bili Hrvati, u pokušaju da
17 se opravda vojna intervencija?

18 O: O kojem vremenu govorite?

19 P: U periodu od avgusta do, recimo, decembra 1990.

20 O: Nije mi poznato da je u tom periodu dolazilo do takvih akcija na
21 području opštine Knin. Do takvih akcija dolazi tek u maju 1991. i kasnije.

22 P: U redu. A, koliko je Vama poznato, da li je ovaj Savet narodnog
23 otpora imao ikakve veze sa ovim incidentima u maju 1991. i kasnije?

24
25
26
27
28
29
30

1 O: Mislim da su... nije mi poznato da je imao Savet, al' mi je poznato
2 da je već u tom periodu došlo do miniranja srpskih vikendica na području
3 Zadra, Biograda, Šibenika i d... razbijanja srpskih radnji u hrvatskim
4 gradovima i mislim da je ovo reakcija na... na te postupke. Mislim da to nije
5 dolazilo, ovaj, od strane tog Saveta.

6 P: Rekli ste, u svom iskazu, da je Milan Babić postao šef Vlade i
7 ministar obrane; mislim da ste rekli 29. maja 1991., je li tako?

8 O: Tako je.

9 P: U stvari, Milan Martić je bio izabran toga dana, 29. maja 1991.,
10 bio je izabran za ministra obrane, je li to tačno?

11 O: Nije, on je izabran za ministar...ministra unutarnjih poslova, za
12 ministra policije.

13 P: Ono što se dogodilo - a ispravite me ako nisam u pravu - Milan
14 Martić je bio izabran za ministra obrane, ali on nije preuzeo tu dužnost, on
15 je samo ostao, u suštini, ministar unutrašnjih poslova, jer je bio sekretar
16 unutrašnjih poslova prije toga. I, zbog toga je ta dužnost ministra obrane
17 pala na Milana Babića, je li tako?

18 O: Milan Babić, kao mandator Vlade, imao je sam pravo da odredi
19 ministre. On je ministarstvo, odnosno, portfelj ministra odbrane zadržao za
20 sebe, a Martić je od sekretara imenovan u ministra odbrane. Tako je tačno.

21 P: Da Vam sada pokažem jedan dokument.

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Nije dokument koji sam namjeravao da
23 koristim, pa se zbog toga ispričavam, i nije bio na mojoj listi. To je
24 dokazni predmet 35, koji imamo u spisu, pa bih zamolio da se pokaže preko e-
25 court sistema na ekranima.

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Dragišiću, sada vidite ovaj dokument pred sobom, na
2 ekranu. Ovaj dokument, kaže se ovako, u stvari da je: "Dvadeset i devetog
3 petog 1991. Milan Martić izabran za ministra obrane SAO Krajine."

4 O: Vidim ovaj dokument, ali zna... ali, pouzdano znam da Martić nije
5 nikada bio ministar odbrane i da ovo nije, ovaj, da ovo nije provedeno, nego
6 je Martić bio ministar unutrašnjih poslova. Sigurno ovo nije provedeno i
7 nije funkcionisalo.

8 P: U redu. Znači, mi se slažemo. Vi kažete, uprkos što se u ovom
9 dokumentu pokazuje da je on izabran za ministra obrane, u stvari on je
10 zadržao svoj portfelj sekretara unutrašnjih poslova, kasnije ministra
11 unutrašnjih poslova.

12 O: Tako je. Tako je.

13 P: Hvala Vam.

14 G. BLACK: [simultani prijevod] Završili smo s ovim dokumentom, pa
15 mislim da možemo da ga uklonimo s ekrana.

16 P: Gospodine Dragišiću, da se sada okrenemo malo konkretnije na temu
17 Teritorijalne obrane. Vi ste objasnili da je od početka 1991., u stvari
18 negdje od marta 1991., kninska Teritorijalna obrana prestala da ima mnogo
19 kontakata sa hrvatskom Teritorijalnom obranom. Je li to tačno?

20 O: Da.

21 P: A u to vrijeme ona je bila više povezana sa vlastima SAO Krajine,
22 nego sa hrvatskim vlastima?

23 O: Ona je, u to vreme, prvenstveno bila povezana sa komandom 9.
24 korpusa, negdje do imenovanja ove Vlade, 29. maja.

25

26

27

28

29

30

1 P: Kako bi bilo jasno, da kažemo sljedeće. U to vrijeme TO je nastala
2 /?nastavila/ da bude podređena JNA, ukoliko bi bila ikakva potreba za
3 vršenjem borbenih operacija; je li tako?

4 O: Tako je.

5 P: Jesam li u pravu kada kažem da je negdje do ljeta 1991. jedin... da
6 su jedini postojeći opštinski...opštinska tijela Teritorijalne obrane bila
7 opštinska? Znači, Krajina je imala samo opštinske TO i nije bilo nekog većeg
8 tijela koje je pripadalo Teritorijalnoj obrani?

9 O: Nije. Ne... tač... u pravu ste.

10 P: Mislim da ste objasnili kako TO u Krajini nije bio dobro razvijen,
11 velikim dijelom zbog toga što je najveći broj najboljih ljudi i opreme
12 otišao ili u JNA ili u policiju. Jesam li u pravu kad to kažem?

13 O: Ne u policiju, ne, nego je, ovaj, rekao sam tačno datum kada je,
14 ovaj, 24. ili 25. juna, je izvršena djelomična mobilizacija JNA i tada je,
15 ovaj, zahtijevano od...od mene da ljude, ove koji su sposobni i vojno stručni,
16 da ih dadem na raspored u jedinice JNA, u 221. motorizovanu brigadu, a ne u
17 policiju.

18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Zamolio bih Vas da ponovite broj
19 ove motorizovane brigade JNA, prevodilac nije razumio.

20 SVJEDOK: Dvjesto dvadeset prva.

21 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo.

22 G. BLACK: [simultani prijevod]

23 P: Ipak je tačno da je, u to vrijeme, veliki broj sposobnih mladih
24 ljudi se priključivao policiji, kao i JNA; to je tačno, zar ne?

25 O: Moguće je ali, ovaj, za pripadnike Teritorijalne odbrane,
26
27
28
29
30

1 znam da su svi prebačeni u ovu 221. motorizovanu brigadu.

2 P: Vi ste rekli "sve", a mislim da ste tu mislili na kninsku
3 Teritorijalnu obranu...

4 O: Da, da.

5 P: ...zar ne?

6 O: Da, da. Jer, o ostalima nemam saznanja.

7 P: U toj situaciji teškoće oko regrutovanja ljudi i druge teškoće
8 koje su bile pred TO-om, to je uglavnom bilo široko poznato, barem što se
9 tiče JNA i gospodina Martića, a i drugi su ljudi znali o toj situaciji, zar
10 ne?

11 O: Pa, vjerovatno jesu. Jer, na sastanku kada su pre... kada su
12 prebačene jedinice, tada je prisustvovao, na tom sastanku, i, ovaj, Milan
13 Babić i sekretar za narodnu obranu nadležan za mobilizaciju, Sava Popović.

14 P: Na početku svoga /?Vašeg/ iskaza, rečeno je da ste bili imenovani
15 za vršioca dužnosti načelnika Štaba SAO Krajine TO-a u ljeto 1991. Možete li
16 da nam navedete stvarni datum, ili barem približno, kada ste bili imenovani
17 za vršioca dužnosti načelnika Štaba?

18 O: Naredba nikada mislim da nije bila napisana. To je usmeno naredio
19 tada predsjednik, odnosno, ministar Milan Babić. Nikada nije bila, ovaj, ta
20 napisana naredba.

21 P: Jeste li zadržali komandu nad kninskom TO kada ste preuzeli
22 položaj vršioca dužnosti načelnika Štaba TO SAO Krajine?

23 O: Da, jer na ovoj dužnosti načelnika Štaba TO Krajine zapravo nije
24 ni bilo neke komande i to je više bila onako, ovaj, formalna dužnost da bi,
25 ovaj, jer je Babić se pripremo da formira Štab SAO Krajine.

26

27

28

29

30

1 P. U redu. Nisam siguran jeste li mi naveli datum ili približni datum
2 kada ste bili imenovani za vršioca dužnosti načelnika Štaba. Da li se
3 sjećate tog datuma?

4 O: To je bilo negdje u... oko polovine avgusta, oko polovine avgusta
5 1991.godine.

6 P: U redu, hvala. A, u stvari, 1. avgusta 1991. TO SAO Krajine je
7 formalno ustanovljen kao jedna komponenta oružanih snaga SAO Krajine, a
8 druga komponenta je bila policija, je li tako?

9 O: Ne, nije mi poznato da je policija bila u sastavu oružanih snaga
10 Krajine u moje vreme, recimo do septembra 1991.godine.

11 P: Da onda pogledamo jedan dokument; to je dokazni predmet 31, koji
12 je usvojen u spis.

13 Gospodine, prije nego što pođemo niže na stranu, možete da vidite da
14 se tu radi o /?sjednici Skupštine/ od 1. avgusta 1991. Je li to tačno?

15 O: Tačno je.

16 P: Sada bih zamolio da pređemo na tačku 5. Ovdje se kaže: "Utvrđuje
17 se da Teritorijalna odbrana i jedinice za posebne namjene Ministarstva
18 unutrašnjih poslova Krajine sačinjavaju oružane snage Srpske Autonomne
19 Oblasti Krajine."

20 O: To je tačno, ali ne milicija, nego jedinice za posebne namjene.
21 Dakle, u okviru milicije koja je, recimo, brojala - figurativno govorim -
22 100 ljudi, bilo je 10 ljudi koji su sačinjavali jedinicu za posebne namjene.
23 Dakle, ne sva milicija, nego samo dio milicije.

24 P: Onda je tu moja greška u pogledu terminologije. No, te specijalne
25 jedinice su također pripadale Ministarstvu unutrašnjih poslova, je li tako?

26

27

28

29

30

1 O: Da. To je bilo i ranije i tada.

2 P: U redu, hvala. I čak nakon te odluke od 1. avgusta 1991., TO SAO
3 Krajine - odnosno, jedinice TO-a, kao i ove jedinice za specijalne potrebe
4 MUP-a - one su bile podređene jedinicama JNA i njihovim komandantima, u
5 svrhu borbenih operacija. Da li je to tačno?

6 O: Da. To je bilo po zakonu tako.

7 P: Ali, u praksi, da li se događalo tako ili se događalo na neki
8 drugi način?

9 O: Pa, događalo se, događalo se tako.

10 P: U redu. U stvari, ponekad - bar što se tiče ovih jedinica za
11 posebne namjene - one su bile, u stvari, pod zasebnom komandom, ali su imale
12 koordinaciju sa JNA, ako je to tačno.

13 O: Tačno je.

14 P: Da li Vam je poznato?

15 O: Tačno. To je, to je... to je, tako je uglavnom to trebalo da
16 fin...funkcioniše.

17 P: U redu. Drugog avgusta 1991. godine, Milan Babić, kao predsjednik
18 vlade, se proglasio vrhovnim komandantom TO SAO Krajine. Da li je to tačno?

19 O: Da.

20 P: To je bio jedan pokušaj, Vi ste opisali u svom svjedočenju da je
21 Milan Babić pokušao da preuzme kontrolu nad TO i da stvori srpsku vojsku,
22 čiji bi on bio komandant. Da li je tako?

23 O: Tako je.

24 P: Mislim da ste izjavili da ste se Vi tome protivili i da ste više
25 voljeli da budete u koordinaciji sa JNA, a protivili ste se Babićevu

26

27

28

29

30

- 1 pokušaju da uspostavi zasebnu srpsku vojsku. Da li je to tako?
- 2 O: Tako je.
- 3 P: Mislím da ste, takođe, rekli - samo da bi mi bilo jasno - Milan
- 4 Martić se takođe protivio Babićevom pokušaju da se stvori srpska armija pod
- 5 Babićevom kontrolom. Je li tako?
- 6 O: Tako je.
- 7 P: Milan Martić je, kao i Vi, bio za saradnju sa JNA, jesam li u
- 8 pravu?
- 9 O: Da.
- 10 P: Jesam li, takođe, u pravu kada kažem da su pokušaji Milana Babića
- 11 tokom 1991. godine da uspostavi srpsku armiju pod svojom kontrolom ili da
- 12 uspostavi efikasno...efektivno TO SAO Krajine pod svojom kontrolom, nešto što
- 13 nije na kraju uspjelo, zar ne?
- 14 O: U avgustu i do 12. septembra nije. Ali je, u međuvremenu, Milan
- 15 Babić postavio generala Đuića, penzionisanog generala JNA, za komandanta TO
- 16 Krajine. Ali, to je već bilo ka...kada sam ja, ovaj, bio ranjen i otišô na
- 17 liječenje.
- 18 P: Ovo me zanima. Kojeg ste Vi datuma bili ranjeni i morali da odete
- 19 na liječenje u Beograd?
- 20 O: Dvanaestog septembra 1991.godine.
- 21 P: U stvari, bez obzira na to što je gospodin Đuić bio imenovan,
- 22 Milan Martić je ostao *de facto* komandant, i posebnih jedinica... specijalnih
- 23 jedinica policije i TO-a tokom čitave 1991. godine, zar ne?
- 24 O: Ne. Jedinica, ovih jedinica milicije, da, ali Teritorijalne odbrane
- 25 do 12. septembra Milan Martić nije bio komandant s... pouzdano, sigurno.
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

utorak, 19.09.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladenjena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 P: Da li poričete da je Milan Martić imao ikakvu komandnu poziciju u
2 jedinicama TO-a?

3 O: Do tog perioda on nije imao, ovaj, nikakvu komandu u jedinicama
4 Teritorijalne odbrane.

5 P: Sada bih želio da pogledate dokazni predmet 37 na ekranu.
6 Gospodine Dragišiću, vidjećete da je ovo jedna naredba kojom se Milan Martić
7 imenuje za zamenika komandanta Teritorijalne odbrane SAO Krajine; i to je
8 bilo šestog... 8. avgusta 1991. Je li to tačno?

9 O: To je naredba koju je Babić doneo, ali koja nije provedena u,
10 recimo, koja nije provedena u...na terenu. Jer, govorim za period dok sam ja
11 bio, sigurno Milan Martić nije bio komandant Teritorijalne odbrane, niti je
12 bio... niti je izdavao bilo kakve naredbe ili slično. Jer, nećete sigurno naći
13 nikakvu naredbu koju je potpisao Milan Martić, zato što nikad takva kod mene
14 nije došla. O... ni ova nije došla kod mene.

15 P: Da onda pogledamo još neke dokumente na ovu temu. U stvari, čak i
16 prije 8. avgusta, Milan Martić je primao izvještaje i izdavao naredbe
17 Teritorijalnoj obrani, zar ne?

18 O: Ne sećam se da su kod mene dolazile naredbe sa potpisom Milana
19 Martića.

20 G. BLACK: Zamolio bih da pogledamo dokazni predmet 39 na sistemu
21 elektronske sudnice. Zamolio bih da pogledamo sami vrh dokumenta.

22 P: Gospodine Dragišiću, možete da vidite da je ovo izvještaj Štaba TO
23 SAO Krajine od 19. 7.1991. I u pravu sam kada kažem da je jedan od onih
24 kojima je to upućeno sekretar SUP-a SAO Krajine, a to je Milan Martić, je li
25 tako?

26 O: Vidim da jeste.

27

28

29

30

1 P: A takođe možete da vidite da je to izvještaj koji se bavi
2 situacijom na terenu, a daje ga Štab TO-a. Vi iz vojnog iskustva znate da
3 izvještaji takvog sadržaja obično idu samo onima koji donose odluke, zar ne?

4 O: Možete podignuti dalje?

5 P: Zamolio bih da se sada to još malo podigne, evo tako.

6 O: U redu.

7 P: Moje je pitanje bilo sljedeće: Izvještaj ovakve vrste obično se
8 upućuje samo onim ljudima koji su uključeni u donošenje odluka o pitanjima
9 koja su od važnosti, je li tačno?

10 O: Upućivani su i na znanje ljudima koji su trebali... recimo, Milan
11 Martić je ovde verovatno dobivao takve, zato što su pod njegovom nadležnošću
12 bile... nadležnošću bile jedini... posebne jedinice milicije.

13 P: Da onda pogledamo još jedan dokument; to je dokazni predmet 38,
14 usvojen u spis. Ovako kako je sada je u redu.

15 Prije nego što pređemo na sadržaj, gospodine, možete da vidite da je
16 to izvještaj Štaba TO SAO Krajine, od 6. avgusta 1991. Ako pogledate prvi
17 pasus ovog izvještaja, tu se kaže: "Milan Martić je izdao naređenje za
18 prekid vatre, osim u slučaju direktnog napada."

19 Znači, to se odnosi na naredbu koju je izdao Milan Martić, zar ne?

20 O: Da.

21 P: A razlog zbog kojeg je Milan Martić mogao izdati naredbu o opštem
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prekidu vatre je to što je on *de facto* bio osoba koja je bila zadužena ne
2 samo za policiju, već i za TO, koje je bilo tijelo koje je izdalo ovaj
3 dokument, zar ne?

4 O: Ne... kažem, nemam komentar na ovo, ali ne mogu... ali, ali znam da
5 mene nije... da meni nije bio komandant, niti je izdavao nirađ...naređenja.

6 P: Ali, on je mogao izdati naređenje za prekid vatre, a Vaša je
7 obaveza bila da takvo naređenje poštujete, zar ne?

8 O: Tako je.

9 P: Da pogledamo još jedan dokument. On ima broj 2052 prema Pravilu
10 65ter. Molim da se to pokaže.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da razjasnim. Svjedok je rekao:
12 "Kažem Vam da nemam nikakvog komentara, ali znam da on nije bio moj
13 komandant, niti je meni izdavao - meni - naređenja." A sada ste prihvatili
14 da je on mogao da izda naređenje za prekid vatre, koje ste Vi morali da
15 poštujete. Znači, on je bio Vaš komandant.

16 SVJEDOK: Ne mogu prihvatiti da je bio, jer komandant je - *de facto*,
17 vrhovni komandant - je bio Milan Babić, a sa Martićem, kažem, u tom periodu
18 i, vidite, ovo se odnosi na područje van Knina -

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim Vas da poslušate moje
20 pitanje. Ovaj je dokument upućen vrhovnom komandantu, među ostalima, a mi
21 znamo ko to jeste. Ali, ono što ja kažem jeste da je on bio i Vaš komandant,

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zato što ste Vi imali obavezu da poštujete naredbu koju izdaje. Je li tako?

2 SVJEDOK: Tako je.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala.

4 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Hvala, časni Sude.

5 Molim da vidimo, po Pravilu 65ter, dokazni predmet 2052.

6 TAJNICA: [simultani prijevod] Časni Sude, imamo problema s
7 elektronskom sudnicom, samo trenutak.

8 G. BLACK: [simultani prijevod] Sada vidimo verziju na B/H/S-u.

9 P: Gospodine Dragišiću, ovaj dokument je još jedan izveštaj TO... Štaba
10 TO SAO Krajine, datum je 2. septembar 1991.

11 Vidim je da je upućen na više mesta, vrhovnom komandantu TO SAO
12 Krajine, komandantu TO SAO Krajine, načelniku TO SAO Krajine i državnoj
13 bezbednosti. Da li je neka od ovih funkcija, zapravo, da li ste to Vi? Da li
14 je ovaj izveštaj bio upućen Vama, da li ste Vi negde ovde navedeni?

15 O: Načelnik TO SAOK, to sam ja.

16 P: U redu, hvala.

17 Pri samom dnu ekrana stoji jedan pasus gde piše:

18 "Posle zatraženih izveštaja sa terena, od strane sekretara Milana
19 Martića, izveštaji su pristizali sledećim redom."

20 I onda vidite da se pominje izveštaj iz Kistanja, Plaškog, Donjeg
21 Lapca, Benkovca i nekih drugih mesta. Da li vidite da to piše?

22 O: Da, ali piše da je Milan Martić sekretar, a ne komandant.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da, u pravu ste. I kaže se da je on zatražio izveštaje sa terena i
2 onda su izveštaji pristizali sledećim redom, zar ne?

3 O: Da.

4 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da se ovo uvrsti u spis, časni
5 Sude, i da mu se dodeli broj dokaznog predmeta.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim
7 da se dodeli broj.

8 TAJNICA: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 957.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zahvaljujem.

10 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala. Molim da sada vidimo dokazni
11 predmet br. 40, koji je u spisu.

12 P: Gospodine Dragišiću, ovo je još jedan izveštaj Štaba TO SAO
13 Krajine. Datum je 17. septembar 1991., dakle, to je nakon onog trenutka kada
14 ste Vi otišli s tog područja, ali bih želeo da sada pogledate jedan deo ovog
15 dokumenta. Vidite, par paragrafa dolje, piše:

16 "U 17.50h, sekretar Milan Martić izdao je sledeću naredbu," i zatim
17 se navode četiri stavke. Najpre piše: "Za štab Benkovac". Za četvrti: "Za
18 štab Kistanje".

19 Ovaj dokument pokazuje da je Milan Martić izdavao naredbe štabovima
20 TO, zar ne?

21 O: Milan Martić je bio, kao što sam rekô, sekretar, odnosno, ministar
22 unutrašnjih poslova, i bio je nadležan za poslove milicije.

23 Ovde, iz ovog izvještaja, se vidi da su ove jedinice JNA bile
24 blokirane u kasarnama, da su vršile, ovaj, deblokadu i Milan Martić,

25

26

27

28

29

30

1 ove njegove naredbe se odnose na jedinice milicije.

2 P: Ali, jasno ovde piše da se izda naređenje za štab Benkovac, a ovo
3 je dokument TO SAO Krajine i pominje se štab TO Benkovac, a ne govori se o
4 policiji.

5 O: Jer... Ne znam na koje ljude se odnosi, ali kažem da su za štab TO
6 Benkovac, da tamo bio, ovaj... tamo je bio komandant štaba Zoran, ne sećam mu
7 se prezimena. On je... on je komandovao sa TO Benkovac, a -

8 P: A ovaj dokument se poziva na, govori o naređenju upućenu njemu ili
9 štabu u Benkovcu. Dakle, mora da se odnosi na štab TO, a ne na policiju, zar
10 ne?

11 O: Da.

12 P: I isto važi, mislim, i kada se govori o štabu Kistanje, pod brojem
13 4. Malo se teško da pročitati, ali to tu piše.

14 O: Ali i dalje vidite da, ovaj, da Milana Martića zovu sekretarom, a
15 u TO nije bilo sekretara, niti je -

16 P: Da. Mislim da se slažemo da u ovo vreme, septembra 1991., Milan
17 Martić je bio sekretar ili ministar...

18 O: Ministar.

19 P: ... unutrašnjih poslova, zar ne?

20 O: Da, da.

21 P: No, u svakom slučaju - kao što mislim da smo se upravo složili -
22 ovde se govori o naredbama štabovima TO u Benkovcu i Kistanji, zar ne?

23 O: Da.

24 P: Hvala, to je sve što sam imao u vezi ovog dokumenta.

25 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Kad je reč o komandantu, o imenu
26
27
28
29
30

1 komandanta TO Benkovac, da li je to možda bio -
2 SVJEDOK: Lakić Zoran. Zoran, Lakić Zoran.
3 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dakle, Lakić, ne... Lakić?
4 SVJEDOK: Lakić.
5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala.
6 Izvolite, nastavite.
7 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.
8 P: Gospodine Dragišiću, sada ćemo preći delimično na jednu drugu temu
9 i želeo bih da govorimo o napadu na Kijevo, 26. avgusta 1991. Vi ste
10 govorili o operacijama u Kijevu, koje su odigrane tog dana.
11 Rekli ste da je JNA vodila operaciju u Kijevu. Zapravo, policija ili
12 jedinice posebne namene Ministarstva unutrašnjih poslova su takođe
13 učestvovala u toj operaciji u Kijevu, zar ne?
14 O: Verovatno da. Jer, operaciju je vodio komandant 221. brigade,
15 pukovnik Đukić, sa svojim jedinicama.
16 P: A jedinice policije su takođe učestvovala u tome, zar ne?
17 O: Da, i one su bile pretpotčinjene, ovaj, s njima je komandovao
18 pukovnik Đukić.
19 P: Da li ste Vi učestvovali u operaciji u Kijevu krajem avgusta?
20 O: Ne.
21 P: Da li ste čuli o razaranjima u selu, da je crkva bila uništena i
22 da su mnoge kuće bile spaljene i da su drugi civilni objekti bili oštećeni
23 ili uništeni?
24 O: U toku operacije, najverovatnije je učestvovala artiljerija,
25
26
27
28
29
30

utorak, 19.09.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 a učestvovala je i avijacija. I ako je ona učestvovala, najverovatnije je i
2 bilo razorenih objekata.

3 P: U redu. Kažete "verovatno je bilo uništenih objekata". Da li ste o
4 tome nešto čuli ili niste ništa čuli?

5 O: O tome sam čuo da je bilo razorenih objekata, kažem, pošto je
6 učestvovala avijacija, a ja se na tom teritoriju nisam uopšte nalazio.

7 P: Takođe ste delimično govorili o blokadama objekata JNA. Te blokade
8 su počele negde septembra 1991., možda krajem avgusta, zar ne?

9 O: Da.

10 P: Zapravo, vratimo se malo unazad, u 1991. Vi ste govorili o
11 Plitvicama i o tamošnjem sukobu, i mislim da ste rekli da su neki krajiški
12 policajci ili pripadnici posebnih jedinica bili zarobljeni od strane
13 hrvatskih policajaca. Da li sam Vas ispravno razumeo?

14 O: Da.

15 P: U to vreme, policija SAO Krajine je takođe zarobljavala hrvatske
16 policajce, zar ne? Dakle, u to isto vreme, 1991. godine?

17 O: Do tada nije, ali poslije... na pregovorima koje je vodio Babić sa
18 predsednikom opštine Sinj, Vukasom, ovaj, Hrvatska nije pustila ove
19 zarobljene policajce i od tog perioda kasnije su neki... neki pripadnici,
20 ovaj, hrvatske policije bili zarobljavani. Prvenstveno radi razmene za ove
21 navedene ljude.

22 P: A kog dana je to bilo, kada je to otpočelo, da su hrvatski
23 policajci bili odvođeni u... kao zatvorenici?

24
25
26
27
28
29
30

1 O: Mislim da je to negdje bilo krajem maja 1991. godine.

2 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da vidimo dokazni predmet 204,
3 posredstvom elektronske sudnice. Ja se izvinjavam, ovo je još jedan dokument
4 koji nisam nameravao da pogledamo, tako da nije na spisku, ali ćemo ga
5 nakratko pogledati.

6 P: Gospodine Dragišiću, izvinjavam se, ovaj dokument imamo samo na
7 engleskom. Reč je o novinskom članku od 2. aprila 1991., Jugoslovenske
8 novinske agencije.

9 Ne, zapravo, imamo prevod. Vi verovatno možete bolje da ga pročitate,
10 jer moja elektronska sudnica više ne funkcioniše.

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, molim samo za malo
12 strpljenja, moram ponovo da startujem svoj sistem.

13 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da li ste sigurni da je to
14 dokazni predmet 204? Ovo je dokument *BBC-ja*.

15 G. BLACK: [simultani prijevod] Mislim da piše da je izvor *Tanjug*, ja
16 sad ne mogu da pročitam verziju na engleskom, tako da ne mogu da Vam
17 odgovorim.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mi možemo da Vam pročitate šta
19 piše na engleskom. Piše: "*BBC*, 4. april," a ne 2. april, "1991. godine,
20 četvrtak".

21 G. BLACK: [simultani prijevod] Da. I malo dalje, vidim verziju na be-
22 ha... bi... na ekranu verziju na B/H/S-u i piše da je to sažetak *BBC-ja*, a da je
23 izvor informacije *Tanjug*, i da je datum 2. april, ako se ne varam.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala.
25
26
27
28
29
30

1 PREVODITELJ: Predsedavajući sudija nije uključio mikrofona.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li želite da ponovim?

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Evo, vidim na engleskom. Izvinjavam se

4 zbog ovog kašnjenja.

5 P: Izvinjavam se zbog ovog odlaganja, gospodine Dragišiću. Molim da

6 pogledate prvi pasus, pominje se Milan Martić, sekretar MUP-a Krajine i kaže

7 se:

8 "Po njegovim rečima, policija Krajine uhitila je šest hrvatskih

9 redarstvenika. Četvorica su uhićena 31. ožujka u blizini Plaškog, a dvojica

10 1. i 2. travnja, u blizini Civljana."

11 Budućí da ste videli da je ovo pripisano gospodinu Martiću, da li

12 prihvaćate... prihvatate da čak i ranije, pre maja 1991. godine, da je

13 policija SAO Krajine hapsila i odvodila u zarobljeništvo neke hrvatske

14 policajce?

15 O: Da je hapsila, prihvatam, a sad sam i objasnio razlog. Na

16 Plitvicama je bilo... uhapšeno... ne znam tačno da li 13 ili 16 pripadnika

17 specijalne milicije... specijalnih jedinica milicije Krajine i, pošto ih nisu

18 pustili, tražili smo... tražila se mogućnost kako da, ovaj, da se... da se

19 puste. Dakle, da uhapsu ovu hrvatsku policiju, te da izvrše zamenu.

20 P: Pogledajte samo još jedan detalj, ovde piše da je šestorica

21 uhapšeno 31. marta, a to je isti dan kada je došlo do onih događaja na

22 Plitvicama, zar ne?

23 O: Da.

24 P: U redu. No, u svakom slučaju, na Plitvicama, do okončanja tog

25 oružanog sukoba došlo je tako što se umešala JNA i ona je bila, nekako, neka

26 vrsta tampon-zone, zar ne?

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: I isto se odigralo početkom maja, kada je došlo do sukoba o kojem
3 ste govorili, u Borovu Selu. Došlo je do sukoba između srpske i hrvatske
4 policije i JNA se umešala i isprečila između njih, zar ne?

5 O: Da i to je bila zakonska obaveza JNA, jer to je bilo u vreme kad
6 je postojala SFRJ i kad su važili ti zakoni. Ona to da nije napravila, ona
7 bi, kažem, onda bi prekršila zakon.

8 P: Da li je Milan Martić bio prisutan u Borovu Selu, 1. ili 2. maja
9 1991.?

10 O: Ne mogu po...pouzdana da tvrdim. Ne znam njegovo kretanje. Mislim da
11 nije, ali nemam... ne mogu da se setim gde je bio. Ja znam da ja sigurno nisam
12 bio, ovaj, van ovog područja i... a gde je bio on, ne mogu da kažem.

13 P: U redu. Kao što smo maločas videli, avgusta 1991. JNA je, zajedno
14 sa policijom, učestvovala u napadu na Kijevo krajem avgusta, zar ne?

15 O: U Kijevu je bila postavljena hrvatska... Hrvatska je postavila
16 stanicu policije u Kijevu, koja je sprečavala prolaz svim građanima sa
17 područja Cetine i Civljana u... i oni su bili me... više od mesec dana
18 blokirani, samo je pustala oklopne trans...transportere JNA da prođe. I... da.

19 P: U redu. U redu, nema potrebe da idemo sada u više pojedinosti, ali
20 pomenuli ste stanicu policije. To su bile jedine hrvatske snage u Kijevu,
21 dakle, ta stanica policije? Nije bilo nikakve druge oružane snage u Kijevu
22 avgusta 1991.?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, ali tu je bilo, ovaj, tu je bilo... prilično... misli se negdje oko
2 najmanje 300 naoružanih ljudi. Tu je bilo i Albanaca koji su došli kao,
3 ovaj, da učestvuju u ratu i, ne znam, tu je bilo... ne jedinice samo policije,
4 nego je bilo, ovaj, paravojne je... paravojne snage hrvatskog zbo... HZM...
5 "Zenge", Zbora narodne garde Hrvatske. Jer, po zakonu je, u to vreme,
6 jedina, ovaj, jedine snage su bile JNA i TO a, ovaj, a tu su bile, ovaj,
7 Zbor narodne garde, koji je, zapravo, paravojna jedinica.

8 P: U redu. I kada ste govorili o 300 naoružanih muškaraca, Vi ste
9 govorili, zapravo, o pripadnicima "Zengi", zar ne?

10 O: Da.

11 P: Da li sam Vas ispravno razumeo?

12 O: Da.

13 P: I da li Vi kažete da su oni bili u Kijevu?

14 O: Da.

15 P: I među njima je bilo i Albanaca, odnosno, bio je jedan određeni
16 broj Albanaca, kažete?

17 O: Da.

18 P: Pre nekoliko minuta govorili ste o dužnosti JNA da se umeša i da
19 bude neka vrsta tampon-zone. Ali, u vreme događaja u Kijevu, bilo je jasno
20 da JNA više nije bila neutralna i da je aktivno stala na stranu krajiških
21 Srba, u njihovom sukobu u Hrvatskoj. Nije li to tačno?

22 O: JNA je imala svoju - odnosno 9. korpus, odnosno 221. brigada - oni
23 su imali svoju zonu odgovornosti. U toj zoni odgovornosti je bilo i Kijevo,
24 a oni nisu mogli da prolaze kroz Kijevo. Onda to više nije bila njihova, jer
25 ta stanica policije pre rata u Kijevu nije postojala, nego je postavljena
26 ilegalno.

27 P: Neću sada se baviti pitanjem legalnosti toga da je hrvatski MUP
28
29
30

1 uspostavio stanicu policije na vlastitoj teritoriji, ali je jasno u Kijevu
2 da su snage SAO Krajine i snage JNA sadejstvovala i saradivale, zar ne?

3 O: Da.

4 P: Pa se time vraćam na pitanje blokada. Da li možemo da kažemo da
5 blokadom objekata JNA, počev od septembra 1991., Hrvatska je, zapravo,
6 pokušavala da uspostavi kontrolu nad oružjem TO koje je bilo zaplenjeno i da
7 neutrališe JNA u Hrvatskoj, jer je shvaćeno... shvatano da je JNA stala na
8 srpsku stranu u tom sukobu koji je bio u pvoju? Da li je to objašnjenje
9 kako se razmišljalo u Hrvatskoj, na hrvatskoj strani, kada su blokirani
10 objekti JNA?

11 O: Hrvatska strana je, ponovo kažem, nezakonito jedinu oružanu silu,
12 ovaj, je nezakonito blokirala u svojim kasarnama, a uputstvo u svakoj
13 jedinici, svakoj jedinici borbenoj je bilo da, u slučaju napada na nju, da
14 ona treba da odgovori na to.

15 P: Uputstvo kojim borbenim jedinicama, nije mi jasno? Hrvatskim ili
16 JNA?

17 O: Jedinice JNA su imale... Kažem, svaka jedinica JNA, ona po važećim
18 zakonima - ja govorim o Zakonu o opštenarodnoj odbrani SFRJ i Republike
19 Hrvatske, koja je tada... koji su tad bili na snazi /sic/.

20 P: Imamo još samo par minuta, ali da pokušamo da obradimo još jednu
21 temu, gospodine Dragišić.

22 Vi ste bili nastavnik u Golubiću u školi... u Školskom centru u
23 Golubiću, i to počev od juna 1992., zar ne?

24 O: Da.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je tamo bilo drugih objekata za obučavanje policije - dakle,
2 u Golubiću - osim onog u kome ste Vi bili nastavnik?

3 O: Ne.

4 P: U redu. Rekli ste da oni koji su tamo završili obuku su mogli biti
5 pozornici, ali nisu učestvovali ni u kakvim borbenim operacijama, zar ne? To
6 je ono što ste nam rekli?

7 O: Da.

8 P: Najpre, složićete se da obuka u Golubiću 1991. godine jeste
9 obuhvatala i borbene aspekte, zar ne?

10 O: Ali to nema veze sa ovom obukom koja je izvođena 1992.godine. Ova
11 obuka 1992. godin... -

12 P: U redu. Oprostite što sam Vas prekinuo, ali složićete se da 1991.
13 godine ona jeste bila orijentisana ka borbenim dejstvima.

14 O: Da.

15 P: Pa čak i 1992. godine, bilo je izvesnih elemenata borbenih
16 aktivnosti u obuci koja se vršila u Golubiću, zar ne?

17 O: Bilo je jedino, ovaj, gađanja iz pešadijskog naoružanja, a drugo
18 je bilo obuka kao koja se provodi u mirnodopskim uslovima, po planu obuke za
19 milicionere pozornike. Nije nikakve druge obuke borbene bilo osim ove.

20 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim samo za trenutak strpljenja.

21 P: Gospodine Dragišiću, hvala Vam na Vašem strpljenju, ja više nemam
22 pitanja za Vas.

23 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, hvala. Mislim da smo došli
24
25
26
27
28
29
30

1 do kraja današnjeg rada.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Black.

3 G. WHITING: [simultani prijevod] Pre nego što gospodin Black završi
4 sa našim radom, ostavili smo jedno pitanje za kraj današnjeg rada, pa se
5 pitam da li bismo mogli nakratko da se vratimo na njega, a to je datum koji
6 treba da se odredi da odbrana podnese podnesak u vezi izjava. Odbrana je
7 rekla da se time može baviti na kraju današnjeg pretresa.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću?

9 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mi smo obavili jednu kratku
10 konsultaciju. Situacija je sledeća: pojavice se mogućnost da neki od prvih
11 svedoka, koji posle ovog kraćeg odmora koji nam sledi budu dolazili, bude
12 neko od svedoka po pravilu 89(F) ili 92bis. Mi ćemo biti u obavezi da prvo
13 njih obradimo kao svedoke. Dakle, mi na tome vrlo aktivno radimo i to nam je
14 prvi zadatak.

15 Molim vas, nama je sad teško da vam kažemo u kome to roku možemo da
16 učinimo. Dakle, te izjave moraju da se prevedu na engleski, da se dostave
17 kolegi tužiocu i Sudskom veću i mi ćemo to učiniti najbrže što možemo i
18 najefikasnije što možemo. I, naravno, vodićemo računa o tome da kolege
19 tužioci treba da se sprema, ne samo dan ili dva pre saslušanja svedoka, nego
20 mnogo ranije. Ali, hoću da vam kažem, ne mogu sad tačno da vam kažem: E
21 možemo da ispunimo obavezu za sve svedoke tog dana, jer imamo dosta tih
22 izjava.

23 A, u zavisnosti od toga koji nam svedoci budu dolazili, moguće da se
24 promeni redosled, pa da nešto bude urgentnije u odnosu na one svedoke koji
25 dolaze kasnije. To pokušavam da kažem.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ako sam Vas... ako sam razumeo
2 gospodina Whitinga, on je rekao da im je potrebno makar nedelju dana, a ne
3 par dana. No, to je nešto što vi možete međusobno da rešite.

4 Da li možete da nam odredite datum kada će makar svedoci koje ćete
5 pozvati prve nedelje nakon što nastavimo rad, dakle, kada ćete moći da
6 dostavite te izjave, kog datuma?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, ako mi dopuštate da vam to kažemo sutra.
8 Mi sad... ja sad ne znam napamet listu svedoka koji dolaze odmah posle... posle
9 ove pauze. A sutra ćemo vas obavestiti o tome i onda ćemo to znati. Jer, to
10 je nama vezano za obezbeđivanje putnih isprava za svedoke koji dolaze ovde i
11 sigurnosti. I tu uvek može da ima promena, ali ja ću vas sutra o tome
12 obavestiti, ako dopuštate, evo, da... da ne bih govorio nešto što je
13 neprovereno.

14 U svakom slučaju, vodićemo računa da bar nedelju dana kolega tužilac
15 ima, bar nedelju dana, takvu izjavu pre nego što se svedok pojavi. To je... to
16 je potpuno normalno.

17 G. WHITING: [simultani prijevod] Časni Sude, dve stvari.

18 Najpre, nama je najpre već bilo rečeno koji će svedoci doći nakon
19 pauze, makar za tri svedoka. Tako da, ukoliko ima nekih promena, mi bismo
20 želeli da to znamo što je ranije moguće.

21 Pod dva, ono što sam želeo da kažem, nije da nam je potrebno samo
22 nedelju dana unapred, već je potrebno da se podnese podnesak i pre toga,
23 kako bi moglo da se odluči da li oni mogu da dođu i kako, po kom pravilu. Ne
24 možemo to dobiti samo nedelju dana ranije. To mora da se uradi mnogo ranije.

25
26
27
28
29
30

1 A ako se radi u grupama, to razumem, možda ne može da se uradi odjedanput za
2 sva 23, ali svakako može da se uradi za jedan deo, i to blagovremeno, kako
3 bi mi mogli da odgovorimo, a kako bi Veće to moglo da razmotri i donese
4 odluku.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Čuli ste šta je rečeno, gospodine
6 Milovančeviću? Dakle, da podnesak bude ranije, a onda Vam preostaje još onaj
7 drugi deo posla.

8 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude, razumeo sam. Učinićemo to.
9 Učinićemo to najpromptnije. A sutra ujutru ćemo biti u situaciji da vam
10 kažemo za prve svedoke, kada ćemo to učiniti, što se tiče samih izjava.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je to u redu? Puno Vam
12 hvala, gospodine Milovančeviću.

13 Dok se time još bavimo, gospodine Milovančeviću, o nečemu sam
14 razmišljao. U jednom trenutku prošle nedelje Vi ste ponudili dve izjave na
15 B/H/S-u i smatrali smo da treba da se prevedu, a onda smo utvrdili da je
16 jedna prevedena, a druga tek treba da se prevede. Ne znam da li se još uvek
17 toga sećate. Budući da imam slabo sećanje, ja ne mogu da Vam kažem o kom se
18 konkretno dokumentu radilo, ali znam da ima jedan dokument koji treba...

19 G. MILOVANČEVIĆ: Dva.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] ...to je neki, to su neke stranice
21 -

22 G. MILOVANČEVIĆ: Dva dokumenta, to su naslovne strane knjige, časni
23 Sude. Ostao sam Vam... Hvala Vam na podsećanju. Ja sada ne znam tačno oznaku
24 strane. Bio sam doneo na jednu pauzu, pa mi se onaj listić sa brojem strane
25 zagubio i zato to nisam predložio. Hvala, časni Sude. Imaću to u vidu.

26 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Puno Vam hvala.

27

28

29

30

1 Ovime se pretres prekida za danas, sutra nastavljamo u 9.00h ujutru.

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

3 ... Sjednica završena u 13.50h

4 Nastavak zakazan za srijedu, 20. septembar

5 2006., u 9.00h

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

utorak, 19.09.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izraden na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladen sa transkriptom na engleskom jeziku.